

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 2
— Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja

JUTRO

PONEDELJSKA IZDAJA

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ul. 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroka se posebej in velja po pošti prejemanja Din 4.- po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno.

Maribor Grajski trg št. 7. Telefon št. 2455.

Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Namesto vojaške diplomatske ofenzive

Dočim na zapadni fronti še vedno vlada skoraj popolno zatišje, zavzema diplomatska bitka velesil vedno večji obseg — Glavna pozornost je osredotočena na južnovzhodno Evropo, kjer se bije trenutno najhujša zakulisna borba

Dočim je na zapadni fronti vladalo med velikonočnimi prazniki skoraj popolno zatišje in so se vojne operacije omejevale v glavnem na slučajnostne akcije na morju, se je diplomatska bitka nadaljevala z vso ostrino. Posebno nemška diplomacija je vsestransko aktivna, da bi čimprej uresničila svoje cilje in prehitela zaveznike. Glavno prizadevanje Nemčije je na eni strani usmerjeno na zblizanje Rima z Moskvo, glavna akcija pa je usmerjena na jugovzhod Evrope, kjer se bije glavni diplomatski boj. Prihodnji dnevi bodo v tem pogledu odločilne važnosti, a tudi med prazniki so se za kulisami nadaljevale diplomatske akcije, ki zasledujejo zelo dalekosežne cilje. V zvezi s tem je tudi potovanje madžarskega ministrskega predsednika grofa Telekyja v Rim. Madžarska se čuti kolikor toliko ogroženo in išče zaslombe v Rimu. V naslednjem podajemo poročila o glavnih dogodkih, ki so se odigrali med prazniki:

Nemški načrti na Balkanu

Diplomatska borba velesil za naklonjenost balkanskih držav vedno brezobzirnejša

London, 25. marca z. V tukajšnjih diplomatskih krogih priznavajo, da se je Rumunija zopet znašla v skrajno delikatnem položaju. Nihče ne dvomi, da izvaja Nemčija na Rumunijo najhujši pritisk in se pri tem poslužuje vseh sredstev, da bi si prisvojila monopol nad rumunskim petrolejem in za rumunsko žito. Se mnogo bolj pa gre trenutno nemški diplomaciji za to, da ustvari čim bolj neugodno atmosfero za bližnja rumunsko-angleška gospodarska pogajanja, ki se prično prihodnji teden v Londonu, s katerimi naj bi se julija lanskega leta sklenjena trgovinska pogodba prilagodila novim razmeram. Kakor se zatrjuje v londonskih informiranih krogih, je rumunska vlada odredila tudi izgon Reuterjevega dopisnika na izrecno zahtevo nemške vlade. Po sodbi londonskih krogov hoče Nemčija »razširiti svoj življenjski prostor na miren način« in prisiliti zaveznike s popolnim vojaškim in gospodarskim blokom na Balkanu. Nemčija hoče iz nevtralnih držav ustvariti nekakšnega Siegfriedovo črto na jugovzhodu. V ta okvir spada tudi prizadevanje Nemčije za zblizanje med Rimom in Moskvo. Na ta način bi hoteli Nemci izpodrinuti zaveznike iz južnovzhodne Evrope in Sredozemskega morja. Toda pri tem je naletela Nemčija na glavne ovire pri svojih lastnih zaveznikih. Stalin se noče docela odreči Besarabiji, a prav tako tudi Italija ne misli dopustiti, da bi se vojna razširila na jugovzhod in na Sredozemsko morje.

Curich, 25. marca. z. Južnovzhodni dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« poroča, da so vse države v tem delu Evrope pod vtisom, da so velesile sedaj premestile svojo ak-

cijo s severa na jugovzhodno Evropo. Nemško - italijansko - ruski pakt smatrajo v teh krogih v sedanjem položaju za neizvedljiv, vendar pa ne dvomijo, da posvečajo te tri velesile sedaj glavno pozornost Turčiji in Dardanelam. Z rumunsko strani odločno izjavljajo, da sedanja nemško-rumunska gospodarska pogajanja ne osegajo že urei določenega okvira in da ni nobenega povoda za kako drugačno interpretacijo. Izmenjava misli med Rimom, Berlinom in Moskvo glede koordinacije medsebojnih interesov na jugovzhodu Evrope še niso tako daleč napredovala, da bi bilo že sedaj pričakovati kakšno neposredno diplomatsko akcijo.

Podzemna borba velesil

Bukarešta, 25. marca. z. Izgon Reuterjevega dopisnika iz Bukarešte daje vpogled v podzemsko borbo na Balkanu. Prav tako pa kaže na čudne metode, ki se jih z gotovostjo strani poslužujejo. Povod za izgon Reuterjevega dopisnika je bilo poročilo, ki ga je poslal pretekli terek v London o tem, da je Nemčija postavila Rumuniji ultimativne zahteve. Ko so ga zaradi te vesti zaradi nemškega protesta prišli, je povedal, da je informacijo dobil od rumunskega ministrstva za informacije. Dva dni pozneje se je pojavila v Londonu slična vest, ki so jo podtaknili Reuterjevemu dopisniku. Na osnovi te vesti je bil nato dopisnik na zahtevo Nemčije izgnan. Rumunska vlada ni hotela uvesti niti preiskave, od kod izvira točnica vest, dasi je Reuterjev dopisnik dokazoval, da je ni on odposlal.

Hitler povabil Molotova na obisk v Berlin

Napovedujejo tudi sestanek italijanskega, nemškega in sovjetskega zunanjega ministra

Berlin, 25. marca. r. Kljub rezerviranosti uradnih krogov se v tukašnjih dobro informiranih krogih zatrjuje, da vesti o obisku Molotova v Berlinu niso brez podlage. Z vso zanesljivostjo se zatrjuje, da je kancelar Hitler osebno pozval sovjetskega predsednika vlade in komisarja zunanjih zadev Molotova, naj obišče čimprej Berlin. Povabilo je ponesel v Moskvo sovjetski poslanik Skvarcov. Prvotno je bilo nameravano, da bi Molotov za velikonočne praznike obiskal Berlin, toda Molotov je bil zaradi nujnih poslov v zvezi s Finsko zadržan. Zato pričakujejo, da bo prišel šele ta teden ali pa šele v začetku prihodnjega tedna. Molotov pa bo ostal v Berlinu le kratek čas, največ 24 ur. Zato sodijo, da bo njegov obisk bolj manifestativnega značaja.

Berlin, 25. marca. r. V zvezi z mrzlično delavnostjo nemške diplomacije napovedu-

je nemški tisk z uradnim »Völkischer Beobachterom« na čelu za bližnjo bodočnost važne dogodke. V nemških uradnih krogih vesti o obisku ne samo ne demantirajo, nego se celo zatrjuje, da se odpravlja poleg obiska Molotova v Berlinu tudi sestanek zunanjih ministrov Nemčije, Italije in Sovjetske Rusije. Cilj tega sestanka bi bil razčiščenje vseh vprašanih ki so v zvezi s prizadevanjem Nemčije po zblizanju Rima in Moskve. Tudi nemški tisk posveča tem vestem veliko prostora kar se vsekakor ne bi zgodilo, če bi šlo zgolj za domnovo.

Moskva, 25. marca. br. Tas. Tu danes demantirajo vesti, po katerih naj bi predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov že te dni odpotoval iz Moskve v tujino. Po nekaterih vesteh naj bi se podal v Berlin, po drugih vesteh v Bukarešto. Dejansko bo Molotov za enkrat še nadalje ostal v Sovjetski Rusiji.

Grof Teleky v Rimu

Včeraj se je sestal z grofom Ciano, danes pa bo imel razgovore z Mussolinijem

Rim, 25. marca. br. (Stefani) Madžarski ministrski predsednik grof Teleky se že tretji dan mudi v Rimu. Včeraj je prisostvoval svečani službi božji, ki jo je daroval v cerkvi sv. Petra papež, popoldne je bil na izletu v okolici Rima, zvečer pa v gosteh pri italijanskem zunanjem ministru grofu Ciano v vili »Madama«. Davi je imel svoj prvi službeni sestanek z italijanskim ministrom grofom Ciano. Kratek komunikacije, ki je bil o tem izdan, pravi, da je razgovor trajal zelo dolgo in da je potekel v priskrbenem razpoloženju. Jutri bo grof Teleky obiskal ministrskega predsednika Mussolinija v Beneški palači.

Razgovorom grofa Telekyja v Rimu pripisujejo velik politični pomen. Splošno pripomnimo, da sta zapadni velesili poskusili v zadnjem času preprečiti nadaljnje zalaganje Nemčije s surovinami in agrarnimi proizvodi iz jugovzhodne Evro-

pe. Podunavske in balkanske države, med njimi tudi Madžarska, pa so doslej odločno odklanjale sleherni zahtevo Velike Britanije in Francije v tej smeri. Madžarska se po mnenju italijanskih političnih krogov še prav posebej zaveda funkcije, ki jo ima opravljati v Podunavju in zato izpolnjuje v prvi vrsti obveznosti, ki jih nalagata prijateljstvo z Italijo in Nemčijo.

Po informacijah francoskih novinarjev v Berlinu pa ima Telekyjev obisk v prvi vrsti nalogo doseči, da se prepreči razširjenje vojne proti jugovzhodni Evropi in obče stabilizira situacija v teh evropskih predelih.

Zanimivo je, da spravlja obisk grofa Telekyja v Rimu tudi v zvezi z obletnico jugoslovansko-italijanskega sporazuma. Posebno velja to za turško »Gazzetto del Popolo«, ki v svojem komentarju še posebej poudarja, da je prav mir na Jadrani

soodločilen faktor sedanjega miru v Podunavju in na Balkanu.

Rim, 25. marca o. Listi poročajo, da bo jutrišnji razgovor grofa Telekyja z Mussolinijem veljal v prvi vrsti proučitvi skupne akcije za pomirjenje položaja v Podunavju. Madžarski je predvsem na tem, da se prepreči razširjenje vojne in da si zagotovi čim tesnejše sodelovanje Italije pri ure-

ditvi svojih odnošajev s sosedi. Po zahtevanju diplomatskih krogov bo zahteval grof Teleky garancije Italije za primer kakšne nemško-sovjetske akcije na madžarskih mejah. To je glavni cilj njegovega potovanja v Rim. Po mnenju diplomatskih krogov je zaskrbljenost Madžarske razumljiva, vendar pa dvomijo, da bo grof Teleky mogel dobiti v Rimu zaželjena jamstva.

Reynaud za še tesnejše sodelovanje z Anglijo

Poleg vojaške naj bi se ustvarila popolna enotnost tudi na diplomatskem področju — Drevi bo Reynaud govoril po radiu

Pariz, 25. marca. br. (Havas.) Ministrsko predsedstvo je danes službeno objavilo, da bo imel ministrski predsednik Paul Reynaud jutri ob 20. govor po radiu. Glede na tesno večino, na katero se komaj sestavljena Reynaudova vlada opira v parlamentu, je vladalo tudi preko velikonočnih praznikov v francoskih političnih krogih največje zanimanje za nadaljnji notranje-politični razvoj v Franciji. Še v petek zvečer so krožile govorice, da bo morda Reynaud rekonstruiral svoj kabinet, da bi v poslanski zbornici dosegel več glasov. Vlada se je vendarle odločila, da za sedaj ne izpremenjena vztraja na svojem mestu. Glede na to pričakujejo, da bo dal ministrski predsednik Reynaud v svojem jutrišnjem govoru pomembne izjave.

Razen tega se bo nedvomno dotaknil tudi zunanje-političnih in vojskih vprašanj. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, bo Reynaud omenil tudi svoj načrt o posebnem stalnem medzavezniškem vrhovnem odboru, ki naj bi bil pristojen za ureditev

vseh važnih vojskih in diplomatskih vprašanj, ki bi v bodoče nastala za Veliko Britanijo in Francijo. Dosej je sicer že posloval vrhovni vojni svet, ki je imel od pričetka vojne do sedaj štiri seje in ki je razpravljati tudi o problemih, ki se niso nanašali neposredno na vojne akcije zaveznice. Reynaud pa namerava njegovo kompetenco razširiti tudi na razne diplomatske probleme, ker se je izkazalo, da Francija in Velika Britanija doslej na tem področju še nista tako sodelovali kakor na vojaškem, tako da bi tudi diplomatsko konkretno predstavljali le eno silo. Poučeni politični krogi namigavajo pri tem na nekoliko različno stališče, ki sta ga zavzeli francoska in angleška vlada glede na razvoj finsko-sovjetske vojne. Kakor znano, je tedaj Daladier sili Angleže, da bi se skupno s Francijo brez oklevanja odločili za izdatno pomoč, medtem ko so angleški državniki rajši ubirali pot pričakovanja odločilnih momentov v finsko-sovjetski vojni.

Turčija bo storila svojo dolžnost do zaveznikov

Izjava turškega zunanjega ministra — Turčija ne želi vojne, a svojo neodvisnost bo branila z vsemi sredstvi

Ankara, 25. marca. br. Turški zunanji minister Saradoglu je dal poročevalcu londonskega lista »Daily Express« daljšo izjavo o stališču turške vlade glede nadaljnjega razvoja mednarodnih dogodkov, posebno pa glede na vojno nevarnost na Balkanu ter na bližnjem vzhodu. Turčija se na vsak način, je dejal, veseli podpore, ki ji je obljubljena od Anglije in Francije,

vendar ne verjamem, da bi se vojna mogla razširiti na bližnji vzhod ali na Balkan. Turčija si takega razvoja vojne ne želi in ga tudi ne bo izvajala. Trdno se je odločila storiti vse za lastno varnost in braniti svojo neodvisnost. Svoje obveznosti do Velike Britanije in Francije kakor tudi do balkanskih zaveznikov pa bo vestno izpolnjevala.

Papež obsoja besedolomstvo

Velikonočni nagovor poveljarja katoliške cerkve

Rim, 25. marca r. Na velikonočno nedeljo je imel sv. oče v cerkvi sv. Petra v Rimu svečano mašo, po kateri je imel nagovor na vernike. V svojem nagovoru je ostro obsodil besedolomstvo, ki je izzvalo krvavo vojno in pozval vernike, naj delajo za spoštovanje človeških pravic. Med drugim je dejal:

Sloga med narodi je uničena, svečano dane besede so pogazene, sklenjene pogodbe so ali enostransko spremenjene ali pa prekršene. Vse to kar je sad duha, vse energije in vse borastvo je samo v službi vojne. Tudi to, kar bi moglo služiti spo-

nemu blagostanju in napredku narodov, je šlo po drugi poti ter je izzvalo pokoli in ruševine. Miroljubno izmenjavo misli duše najrazličnejše nevarnosti. Niso redki primeri, ko vidimo kako se razlo pravice narodov, kako se požigajo in bombardirajo kraji, ki so brez vsake zaščite. Na koncu svojega govora je papež izrazil upanje, da bo na kraju vendar le človeštvo spoznalo potrebo sloje in bratske ljubezni ter da bodo bodoči odnošaji med posameznimi narodi urejeni ne s silo, nego po pravičnosti in humanosti.

Triletnica pakta med Jugoslavijo in Italijo

Izjava zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića

Beograd, 25. marca. r. Na velikonočno nedeljo so potekla tri leta od sklenitve prijateljskega pakta Jugoslavije in Italije. Dalekosežni pomen tega pakta se je pokazal baš v zadnji dobi mednarodnih zapletov. V veliki meri je pripisati baš tej pogodbi, da sta tako Jugoslavija kakor Italija ostali vse doslej izven vojnega metaja. Zunanji minister g. dr. Cincar-Marković je dal ob priliki tretje obletnice sklenitve tega pakta naslednjo izjavo:

Tretja obletnica podpisa beograjskega pakta o prijateljstvu med Jugoslavijo in Italijo daje priložnost, da ponovno poudarimo izredno važnost tega diplomatskega dokumenta.

Zasnovan na globokem in realnem pojmovanju trajnih interesov italijanskega in jugoslovanskega naroda je ta sporazum predvsem uspešen instrument miru na Jadrani in na jugovzhodu Evrope. S tem paktom je ustvarjena možnost plodnega sodelovanja na vseh področjih.

Neizvestnost sedanjega položaja v Evropi še bolj jasno podčrtava vso vrednost italijansko-jugoslovanskih prijateljskih odnošajev, zasnovanih na popolnem zaupanju in medsebojnem spoštovanju obeh jadranskih držav.

Globoko sem prepričan, da bo ta politika uspešno zavarovala tudi v bodoče življenjske interese Italije in Jugoslavije, ki so danes izraženi v odločnem prizadevanju obeh vlad, da se ohrani mir in obstoječi red v tem delu Evrope.

Zunanji minister dr. Cincar-Marković in italijanski zunanji minister grof Ciano sta izmenjala pozdravne brzojavke, v katerih prav tako izražata prepričanje, da bo prijateljstvo, osnovano s tem paktom, tudi v bodoče koristno služilo interesom obeh narodov in držav.

Beograd, 25. marca. AA. Danes sta v zunanjem ministrstvu zunanji minister Cincar-Marković in njegova gospa priredila svečano kosilo o priliki triletnice sklenitve prijateljskega pakta med Italijo in Jugoslavijo. Kosilo so se udeležili predsednik vlade Cvetković, italijanski poslanik Francesco Giorgio Mammelli z gospo, notranji minister Stanoje Mihaldžić, pomočnik zunanjega ministra Miloje Smiljanić z gospo, opolnomočeni minister Ivan Vukotić z gospo, opolnomočeni minister Ilija Lukić, višji uradniški zunanjega ministristva in italijanskega poslanstva in šef centralnega presbiroja Predrag Milojević z gospo.

Tudi novinarji nosijo svoj križ

Dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« izgnan iz Berlina

Berlin, 25. marca. r. Gospodarski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« v Berlinu dr. Schuster je bil izgnan iz Nemčije in je moral v šestih urah odpotovati. in Reuterjev iz Bukarešte

Bukarešta, 25. marca. r. Rumunska vlada je izgnala dopisnika Reuterja. Moral je v 12 urah zapustiti rumunsko prestolnico in v 24 urah rumunsko ozemlje. Vzrok ni znan.

Deponirane židovskega imetja v protektoratu

Praga, 25. marca. r. Z dekretom protektorja raiha, ki je izšel na velikonočno soboto, je odredjeno, da morajo Židje, ki žive v češkomoravskem protektoratu v roku 14 dni pri določenih nemških denarnih zavodih deponirati vse svoje vrednostne papirje, dragulje, zlatino in druge vrednostne predmete, ki so še v njihovi posesti. Izročeno imetje bo ostalo sicer lasi Židov, toda z njim ne bodo smeli več slobodno razpolagati. Izvzeti so samo zlati zobje, no eno kompletno srebrno jedilno orodje na osebo, kožuhošina, srebrne ure (zlate se morajo deponirati) in srebrni predmeti do teže 20 g na osebo. Ze lanske jesen je bilo odredjeno, da morajo Židje prijaviti svoje vrednostne papirje in dragocenosti, ter da jih ne smejo odtujiti.

Turki se bodo izselili iz Rumunije

Ankara, 25. marca. AA. (Stefani) Turški veleposlanik v Rumuniji se je po 15-dnevem bivanju v Ankari spet vrnil v Bukarešto. Veleposlanik je izjavil, da njegov bivanje v Ankari ni bilo v nobeni zvezi s političnimi vprašanji. Izjavil je med drugim, da se bo nadaljšal rok za vrnitev Turkov iz Rumunije v Turčijo, ker Turčija še ni rešila vprašanja 104.000 Turkov, ki so se vrnili v svojo domovino lani. V Dobruđi in Besarabiji živi še 400.000 Turkov, ki se bodo pozneje vrnili v domovino.

Govorice o preosnovi angleške vlade

London, 25. marca. AA. (Stefani). Izve se, da je pretekli teden predsednik vlade Chamberlain imel več razgovorov z vodilnimi člani delavske stranke. Menijo, da bodo v vlado vstopili Attlee, Greenwood, Morrison in Aleksander. Po drugi strani pa se izve, da bo Churchill imenovan za ministra oborožene sile. Ne ve se, če bo to imenovanje povzročilo tudi združenje ministrstva za mornarico, vojsko in letalstvo v rokah enega ministra.

De Valera svari irske teroriste

Dublin, 25. marca. AA. (Reuter) De Valera je imel sredi po radiu govor, v katerem je poudarjal potrebo po solidarnosti naroda v teh težkih časih. Prav tako je opomnil irske skrajneže. Rekel je med drugim, da imajo oni lahko svoje mnenje o interesih irskega naroda, vendar na svojih ciljev ne smejo poskušati doseči s sredstvi, ki so v nasprotju s splošnimi pravnimi načeli in ki so nevarna s stališča osebne in imovinske varnosti.

Ukrepi proti komunistični propagandi na švedskem

Stockholm, 25. marca. br. Vlada je včeraj odredila švedski poštni upravi, da v bodoče neposredno zapleni vse komunistične liste, letake, brošure in drugo propagandno literaturo. Nadalje naj odkloni tudi dostavo vse pošte redakcijam štirih švedskih komunističnih listov. Ta ukrep so danes vsi švedski listi pozdravili z velikim odobravanjem.

Angleška pomorska ofenziva

Angleške podmornice potopile že drugo nemško trgovinsko ladjo v neposredni bližini danskih teritorialnih voda

Kodanj, 25. marca. br. (Havas.) V neposredni bližini danskih teritorialnih voda, se je angleški podmornici v poslednjih dveh dneh posrečilo torpedirati in potopiti dve nemški trgovinski ladji. Prva je bila »Hedernheim«, druga »Edmund Hugo Stines«. Uspeh angleških pomorskih vojnih sil se smatra v tukajšnjih političnih krogih za toliko večja, ker sta bili obe ladji potopljene na zapadni obali Jutlanda, na kateri so nemške pomorske vojne sile doslej trdno čuvale svoj pomorski prestiž.

Podrobnosti o potopitvi nemškega tovornega parnika »Hedernheim« so že znane. »Edmund Hugo Stines« pa je bil potopljen včeraj. Parnik je bil baš na poti iz neke danske luke proti Hamburgu ter je bil natovoren s koksom. Nasproti danske ribiške luke Tordsmunde ga je nenadoma ustavila angleška podmornica, ki je dovolila posadki rok četrte ure, da je zapustila ladjo. Nemški kapetan je bil prepeljan na podmornico, 20 ostalih članov posadke pa se je z rešilnim čolnom oddaljilo od parnika. Tedaj je podmornica poglajala vanj torpedo, ki je ladjo malone prekal na dvoje, tako da se je kmalu potopila. Podmornica je še počakala, da sta se oba rešilna čolna docela približala danski obali, oddaljeni dobre tri milje, nato pa se je potopila in oddaljila.

Naknadno se je zvedelo, da Angleži niso odpeljali kapetana nemške ladje, nego njenega prvega strojnika. Ko so namreč Angleži zahtevali od posadke nemške ladje, naj jim izroči kapetana, so Nemci sporečili, da je bil kapetan ubit, ter so Angležem izročili svojega prvega strojnika. Kapetan pa se je preoblečen rešil z ostalimi nemškimi mornarji na Dansko.

Pomorski promet v Beltu prekinjen

London, 25. marca. br. (Reuter.) Potopitev nemškega parnika »Edmund Hugo Stines« je izzvala v tukajšnjih mornariških krogih veliko zadovoljstvo. Admiraliteta, ki je objavila o tem poseben komuniké, ugotavlja v njem, da so angleške vojne sile doslej uničile ali zaplenile že 36 nemških ladij s skupno 191.797 tonami.

Kakor poročajo današnji listi, so Nemci že v petek po potopitvi parnika »Hedernheim« v Kategatu razpostavili v vsej naglici spet celo omrežje min, da bi se tako zavarovali pred vdorom angleških podmornic na Vzhodno morje. V poslednjih dveh dneh pa je bilo morje v Kategatu zelo razburkano, tako da se je večje število min odrgalo s sider in je nastala velika nevarnost za vso plovo po ožini. Zaradi tega je bil včeraj celo v Velikem Beltu ves pomorski promet ukinjen.

V zvezi s poostreno pomorsko vojno na morskim področjih okrog Danske je DNB predvčeršnjim objavil, da so izmed šestih danskih ladij, ki so bile potopljene v zadnjih dneh, nekatere potopile angleške podmornice. Predvsem naj bi to veljalo za parnike »Minsk«, »Harkov« in »Algier«. Pri potopitvi teh ladij je izgubilo življenje 37 »mornarjev in oficirjev. Že danes zunanje ministrstvo pa je sredi vest demantiralo in davi je to storila tudi angleška admiraliteta.

Danci zahtevajo garancije

Kodanj, 25. marca. Br. Potopitev šest danskih in dveh nemških tovornih ladij na Severnem morju ter v bližini danskih vod, ki so postale žrtve deloma nemških deloma angleških podmornic, je vzbudila v tukajšnjih političnih krogih veliko vznemirjenje. Danes pa je bilo službeno objavljeno, da je danska vlada po diplomatski poti že sondirala teren, tako v Berlinu kakor v Londonu, da bi se sporazumno z jamčila varnost nevtralne plovo v danskem pomorskem območju. Davi sta danska poslanika v Berlinu in Londonu ponovno intervenirala pri nemški in angleški vladi, da bi se določil datum, ko naj bi se pričela ta pogajanja.

Sončne pege ovirajo telefonski, brzojavni in radijski promet po vsem svetu

New York, 25. marca. br. V poslednjih dveh dneh so nastale velike motnje v vsem telefonskem, brzojavnem in brezžičnem prometu v Zedinjenih državah kakor tudi na Severnem Atlantskem oceanu. Tudi iz Londona in iz Srednje Evrope poročajo o takih motnjah.

Kakor se je danes ugotovilo, je motnje pripisati močnim sončnim pegam, ki so se pojavile zadnje dni in spričo katerih so nastali tudi v krajih pod severnim polarnim krogom močni polarni sij. Polarni sij je bilo opaziti v Chicagu, Bostonu, v severni Angliji, pa tudi v Budimpešti. Posebno hude so bile motnje na kratkih radijskih valovih sredi med 21. in 22. uro. Šele v nočnih urah so motnje nekoliko ponehale.

Kakor znano, se je tudi lani pojavil polarni sij v vsej Srednji Evropi. Takrat je

Turška ladja v angleški kontrolni luki

Rim, 25. marca. br. (Stefani) Na Sredozemskem morju so angleške vojne ladje

Angleški rušilci v norveških vodah

Dvakrat so zaman poskušali zapleniti nemška parnika, ki sta bila v spremstvu norveških torpedov — Norveški protest v Londonu

Oslo, 26. marca. br. Poveljništvo norveške vojne mornarice je v poslednjih dveh dneh objavilo dva komunikéja. Po katerih naj bi bile angleške vojne ladje pri zasledovanju nemških trgovinskih parnikov pretekli četrtek in petek dvakrat prodrele v norveške nevtralne vode ter tako prekršile norveško suverenost. Prvi incident se je pripetil pretekli četrtek, ko se je v norveških vodah pojavil neki britanski rušilec, ki je poskušal pripraviti neko nemško ladjo, ki je bila v spremstvu norveških torpedovke. Od tega, da bi ustavila in se mu predala, Norveška torpedovka pa je takoj intervenirala in je dosegla, da se je britanska vojna ladja spet umaknila na odprto morje. Podoben incident se je pripetil naslednjega dne v bližini Obrestada ob jugovzhodni angleški obali.

Norveške oblasti so medtem izvedle preskavo in davi je norveški poslanik v Londonu protestiral zaradi obeh incidentov. Zaukrat se ni znano, kakšno stališče zavzema angleški odzovorni politični krogi, vendar se v Londonu zatrdjuje, da v drugem primeru angleška vojna ladja sploh ni prodrla v norveške teritorialne vode, v prvem pa da prekršitev norveške suverenosti še ni doznana. Vsekakor je moral angleški rušilec pomotoma zapluti v norveške vode, če se je to zares zgodilo.

Nemško poročilo

Berlin, 25. marca. AA. (DNB) V nemških dobro poučenih krogih poudarjajo, da se čedalje bolj jasno kaže, da Anglija, ki

ustavile turški potniški parnik »Saharia« in ga odvedle v kontrolno luko Beirut. Angleži so dognali, da je parnik te dni prepeljal 2000 Židov iz Constance v Palestino in jih tam skrivaj izkrcal.

se je postavljala kot neuradni zaščitnik nevtralnih držav, dejansko ne spoštuje pravic teh držav. Tako ugotavljajo na nemški strani, da stremi britansko vodstvo vojne v prvi vrsti za tem, da bi kršilo skandinavsko nevtralnost. Ne mine niti dan, da ne bi britanske letalske ali pomorske sile kršile pravic nevtralnih držav, in to delata v enaki meri mornarica in letalstvo. Mimo stalnega letenja čez ozemlja nevtralnih držav pa se je sedaj izvedelo za celo vrsto primerov, da so britanske pomorske sile izvršile napade na nemške trgovske ladje in pri tem kršile pravice nevtralnih držav. Tako sta dva britanska rušilca v norveških vodah blizu Hustaada ogrožala nemško ladjo Nordland. Podobno se je dogodilo tudi nemški ladji Neuenfels, ki se je morala zaradi stalnega ogrožanja od strani dveh britanskih rušilcev rešiti v fjord Ros. V takih primerih so se nemške ladje ognile nevarnosti s spretnim manevriranjem, po drugi strani pa zaradi intervencije norveških obrežnih stražarskih ladij. Poleg tega se je dozgodil neverjeten primer v danskih teritorialnih vodah, kjer je neka britanska podmornica torpedirala nemško ladjo Hugo Stines. Ladjo je podmornica napadla s topovskim streljanjem še prej, preden se je posadka mogla izkrcati v reševalne čolne in je bilo pri tem priključnih ranjenih več oseb. Nato so Angleži odpeljali kapetana. Ostala posadka se nahaja sedaj na Danskem. Pozneje se je ugotovilo, da je bila nemška ladja ponoči oplenjena.

Borba na zapadni fronti z zvočniki in letaki

Preko velikonočnih praznikov ni bilo nikakih posebnih dogodkov na bojišču

Pariz, 25. marca. r. Velikonočni prazniki so na zapadni fronti potekali v znaku splošnega zatišja. Do tega pa ni pripomoglo toliko spoštovanje praznikov kakor neugodno vreme, ki je oviralo večjo delavnost. Večjih vojaških operacij ni bilo. Le tu pa tam je prišlo do manjših prask, pri čemer so imeli na obeh straneh le neznatne izgube. Glavna borba se je oba praznika vodila z letaki in zvočniki. Tako Nemci kakor Francozi so namestili v prednjih črtah močne zvočnike ter se medsebojno pozivali, naj se vda. Letalci so se omeili na to, da so nad obema frontama metali letake. Uradna poročila na javljajo, da ni bilo čez praznike na fronti nič posebnega.

Berlin, 25. marca. AA. (DNB) Vrhovno poveljstvo sporoča: Na zapadnem bojišču je prišlo tu pa tam do topiške in ogledniške delavnosti. Letalstvo je navzlic zelo neugodnemu vremenu izvedlo osledniške polete nad vzhodno Francijo. Prečkalo več sto številna sovražna letala letela nad severozahodno Nemčijo ter nad odsekem nad Mozelo in Renom. Naše protiletalsko topiništvo je zabilo eno sovražno letalo tipa Vickers-Wellington. Ko so se sovražna letala vračala, so osemkrat letela čez holandsko ozemlje, na katerim so posamezna letala čez 4 ure.

Nemci še vedno grade nove utrdbe

Milan, 25. marca. br. »Corriere della Sera« poroča, da Nemci še vedno mrzlično

grade utrdbe v Siegfriedovi obrambni črti. Mnogo utrdb, ki so se iskale za slabo zgrajene, popravljajo. Vse ozemlje nasproti Strasbourga je na nemški strani evakuirano in ni tam niti enega civilista.

Priprave za evakuacijo švicarskih mest

Bern, 25. marca. r. Švicarska vlada proučuje podoben načrt za evakuacijo večjih mest in industrijskih središč za primer, da bi postalo to potrebno. V Švici računajo s tem, da bo prišlo na zapadni fronti kmalu do velikih spopadov, pri čemer bi utegnili biti prizadeti tudi švicarsko območno ozemlje.

Nemški zračni torpedo

London, 25. marca. AA. (Reuter) Izve se, da preiskujejo strokovnjaki britanske admiralitete nov tip nemškega zračnega torpeda, ki je bil nedavno vržen na obalo kakih 6 km južno od Brillingtona. Računajo, da je ta torpedo vrglo nemško etalo tipa Heinkel, ki je preteklo nedeljo križarilo nad brillingtonskim zalivom. Torpedo je dolg okrog 4 m, ima obliko cigare in je pobarvan z rumeno-plavo barvo. Opremljen je z 2 majhnima procelerierma. Na njem je naslikan Chamberlain z dežnikom v roki. Mislijo, da je torpedo sestavljen posebno za napade na poskusne objekte. Če zadene cili, de ne kot bomba, če pa pade v morje, pa deluje kot mina.

Grški narodni praznik

Atene, 25. marca. br. Današnji narodni praznik je bil v vsej Grčiji proslavljen z velikimi svečanostmi. Vsa mesta in tudi podeželski kraji so bili v zastavi. Povsod so bile svečane službe božje. V Atenah so v prisotnosti velike množice ljudstva priredili svečano paradno, pri kateri so sodelovali moderno opremljeni oddelki vojsk, kolone delavcev in oddelki studentov. Paradi je prisostvoval tudi kralj Jurij.

Volitve v Ukrajini

Moskva, 25. marca. br. Na velikonočno nedeljo so bile v vsej zapadni Ukrajini, ki so jo v sporazumu z Nemčijo okupirali sovjeti, volitve v pokrajinski in državni svet. Postavljena je bila seveda samo komunistična lista. Druge so bile prepovedane. Ker so nasprotnike komunizma že takoj po okupaciji zaprli, so dosegli komunisti seveda popolno zmago. Po uradnih vesteh je glasovalo 95 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Nosilec kandidatne liste je bil sam Stalin.

Smrt slavnega francoskega učenjaka

Pariz, 25. marca. br. (Havas) V visoki starosti je danes tu umrl slavi francoski znanstvenik prof. Edouard Branley. Bil je eden glavnih pionirjev brezžičnega prometa. Odlikoval se je zloster v začetni dobi radia in je tedaj izumil koherer, s katerim je bilo šele omogočeno sprejemanje brezžičnih signalov na večji razdalji. Kasneje se je udeleževal pri organizaciji mednarodnih brezžičnih zvez. Ob ustanovitvi mednarodne radiofonske unije je bil izvoljen za njenega prvega predsednika. Uspešno je pozneje sodeloval pri vseh konferencah, na katerih so razdelili valovne dolžine, tako da se je omogočil sedanji pomotni radijski promet.

Švedska in položaj Finske

Izjava švedskega vojnega ministra — Tudi v bodoče bo švedska na strani Finske

Stockholm, 25. marca. br. (Havas.) Švedski vojni minister je podal glede na stališče, ki ga je zavzela švedska v sovjetsko-finski vojni, sredi novinarjem zanimive izjave. Predvsem je poudaril, da nobenemu švedskemu vojaku ni bilo prepovedano, da bi se kot prostovoljec odpravil na Finsko. V trenutku, ko je bila podpisana sovjetsko-finska mirovna pogodba, se je na finski strani borilo proti Sovjetom 8500 švedskih prostovolcev. Švedska je podprla Finsko tudi z znatnimi množinami vojnega materiala. Na Finsko je bilo poslanih 84.000

pušk, 575 strojnic, 112 poljskih in 104 protiletalski topovi, nadalje 50 milijonov nabojev, 300.000 granat vseh vrst. Anglija, ki je prav tako podpirala Finsko z vojnimi potrebščinami, je vendar to storila v mnogo manjši meri.

V ostalem se švedska še nadalje zaveda velikega pomena Finske za njeno lastno varnost. Zaradi tega bo sleg ko prej podpirala Finsko v borbi proti sleherni nevarnosti, ki bi grozila njej in švedski v smeri od vzhoda.

Japonski manever z novo vlado na Kitajskem

Japonci bi radi mimo maršala Čangkajška sklenili mir na Kitajskem

London, 25. marca. AA. Havas: Zaradi pomoči, ki jo maršal Čangkajšek še vedno dobiva iz tujine, bo imela nacionalna kitajska vlada, katero ustanavlja Japonka na Kitajskem, samo delen uspeh. Ustanovitev nove vlade je zanimiva v toliki meri, ker hočejo Japonci s tem ponuditi mir kitajskemu ljudstvu. Toda vlada v Cingkingu se nima namena vdati. Čangkajšek razpolaga z zadostnimi količinami streliva da lahko nadaljuje vojno. S stališča tujih narodov, ki imajo važne trgovske interese na Kitajskem, pravi list, je izjava admirala Jonaja pomembnejša po tistem, česar se

admiral ni dotaknil, kakor da po tistem, o čemer je govoril. Tako admiral ni nič omenil manifest Vangcingveja, da bodo v Sanghaju pravice in interesi tujih sil spoštovane in da bo vlada poklicala tuje države, naj plasirajo svoje kapitale na Kitajskem. List na koncu pravi: Kitajci so zmerom kazali veliko sposobnost za kompromisno reševanje svojih težav. Toda japonski poskus, da bi porabil vlado v Nankingu kot sredstvo za pomiritev med Tokijem in Cingkingom, povzroča ta trenutek v Veliki Britaniji več zanimanja kakor za zaupanja.

Kako so obhajali velikonočne praznike

Pariz, 25. marca. r. Prvi velikonočni prazniki v sedanji vojni so se v Parizu razlikovali od praznikov v miru samo po tem, da je bilo na ulicah videti mnogo več uniform kakor običajno. Drugeče pa je povsod vladalo pravo praznično razpoloženje. Ze pred 14 dnevi so si Parizjani rezervirali mesta v vlakih, ker je star običaj, da se napravi za praznike izlet v prirodo. Četudi je bilo določenih mnogo posebnih vlakov, so bila že pred tednom dni oddana vsa mesta. Ceste, ki vodijo iz Pariza, so bile od sobote dalje prenapolnjene z avtomobili. Kljub temu pa je bilo tudi v mestu oba praznika izredno živahno. Edino, kar je manjkalo, so bili običajni velikonočni izletniki, zlasti Angleži, ki običajno za velikonočne praznike navadno v zelo velikem številu na izlet v Pariz Nadomestili pa so jih zelo številni češkoslovaški in poljski vojaši. V Pariz je prihitelo za praznike tudi veliko število angleških vojakov, ki so imeli tu dogovorjene sestanke s svojimi ženami in drugimi sorodniki. Kakor vsako leto, je bila tudi letos običajna veli-

ka konjska dirka, ki je privabila nadsto tisoč Parizjanov.

Berlin, 25. marca. r. Ker so oblasti že pred prazniki izdale poziv, naj ostanejo ljudje za praznike doma, v Berlinu za praznike ni bilo običajne živahnosti. Izostali so sicer tako priljubljeni medsebojni obiski, v glavnem tudi zaradi tega, ker si letos Berlinčani niso mogli drug drugemu postreči z velikonočnimi dobrotami. Le malokatera družina si je mogla nabaviti velikonočne pisanice. Šef oddelka za lov Scherning je izjavil tujim novinarjem, da je to predvsem posledica tega, ker so letos zaradi hude zime zajci pozinjili. S tem je aludiral na nemško baiko, da zajci niso pisanke. Ves velikonočni teden je imel tujec v Berlinu priliko gledati, kako stote ženske v dolgih vrstah pred delikatesami in živilskimi trgovinami in čakajo, da dobe vsaj kak mali priblišek za praznike. Za praznike so bile ulice skoraj prazne. Zasebnih avtomobilov sploh ni bilo videti, po železnicah pa je potovanje tudi do skrajnosti omejeno.

Peter Živković pri Aci Stanojeviću

Nis, 25. marca. p. Za svojega bivanja v Nisu je predsednik JNS Peter Živković včeraj obiskal Aco Stanojevića, ki polagoma okreva od svoje poslednje bolezni. Imela sta prisrčen razgovor. Predsednik JNS Peter Živković se je danes vrnil v Beograd.

Francosko gostovanje v Beogradu

Beograd, 25. marca. p. Dva dni je v Beogradu gostoval ansambl slavnega francoskega gledališča »Comedie Française«. Deležen je bil nadvse pristrskega sprejema, a dosegel je tudi ogromen umetniški uspeh. Sredi noči je bilo Narodno gledališče razprodano. Prav tako je bila razprodana tudi dvorana Kolarčeve ljudske univerze, kjer so francoski reproduktivni umetniki gostovali danes popoldne.

Položaj madžarske manjšine v Jugoslaviji zadovoljiv

Budimpešta, 25. marca. AA. (MTT) List »Kis Ujszag« objavlja izjavo bivšega senatorja dr. Imredya Varadnya o političnem, kulturnem in gospodarskem položaju madžarske manjšine v Jugoslaviji. Po tej izjavi se položaj teh Madžarov zboljšuje. Na kulturnem polju je boljši položaj nastal zaradi razumevanja, ki se vsak dan izboljšuje v razmerju med Madžarsko in Jugoslavijo.

Novi tovarni listi

Beograd, 25. marca. AA. S 1. aprilom bodo dani v promet novi obrazci železniških tovarnih listov za mednarodni promet, za navadne prevoze in hitre prevoze. Cena teh obrazcev za kosovne pošiljke je po 3 din, za varonske pošiljke pa po 21 in 26 din. Novi obrazci se od starih razlikujejo v tem, da je na njih natisnjeno »Ta obrazec velja 1 din«. Stare tovarne liste za mednarodni promet bodo prodajalci in zasebniki zamenjali za nove tovarne liste od 1. aprila do 29. junija letos.

Natečaj za sprejem v diplomatsko službo

Beograd, 25. marca. AA. Na podlagi čl. 18. uredb o ureditvi ministrstva zunanjih zadev ter diplomatskih in konzularnih zastopstev v tujini z dne 10. avgusta 1930 je zunanje ministrstvo razpisalo natečaj za sprejem diplomatsko-konzularnih pripravnikov (6 kandidatov). Tisti, ki se žele natečaja udeležiti, so se dolžni prijaviti zunanjemu ministrstvu (upravni oddelek, personalni odsek) najkasneje do 1. maja 1940 in predložiti istočasno vse potrebne dokumente, kakor jih določa zakon o uradniški ter imenovana odredba. Nadaljnje podrobnosti odredbe glede pogojev in izjemnih primerov so bile objavljene v Službenih novinah št. 187 z dne 18. avgusta 1935 in v št. 178 z dne 7. avgusta 1930.

Dr. M. Begović umrl

Zagreb, 25. marca. o. V soboto zvečer je preminil po kratkem bolehanju dr. Milan Begić, upokojeni načelnik oddelka za socialno politiko savske banovine.

Zanimiv proces v Beogradu

Beograd, 25. marca. p. Pred civilnim senatom okrožnega sodišča v Beogradu se je danes pričela javna razprava proti glavnemu odboru JRZ, ki ga toži znani beograjski krojač Živko Marinković za plačilo 500 jrz-jevskih krojev, ki so bili pri njem naročeni v decembru 1938. leta za člane stranke. Naročil jih je Dušan Janković, tedanji predsednik akademске mladinske organizacije JRZ »Slovenski Jug«. Vodstvo stranke pa sedaj noče poravnati računa za te kroje, češ da jih ni ono naročilo, temveč prejšnje vodstvo stranke. Krojač je takrat prejel blago in pribor ter je večino naročenih krojev izdelal in dobavil, 98 krojev pa je pridržal. Razprava je trajala ves dan. Jutri bodo zaslišali še bivšega predsednika »Slovenske Jug« Dušana Jankovića in bivšega glavnega blagajnika stranke Dušana Trifkovića.

Dva roparska umora na Hrvatskem

Karlovac, 25. marca. o. Na cesti iz Bolaja v Karlovac je bil davi izvršen krvav roparski umor. Posenik Nikola Rajković je s svojo ženo Jelico in kumom Nikolo Zirićem šel peš na sejem v Karlovac. Rajković se je v Belaju za kratek čas ustavil pri nekih znanih, medtem ko sta njegova žena in kum sama peš nadaljevala pot. Nenadno je slišal strele in klice na pomoč. Ko je pohitel za svojo ženo, je nedaleč od vasi našel svojo ženo in Zirića ubita in izropana. Zirić je imel pri sebi 5500 din, ki so izginili. Orožništvo vodi preiskavo.

Sisak, 25. marca. o. V vasi Preloševica pri Osijeku je bil na velikonočno nedeljo izvršen grd zločin. Ko so se ljudje vrnili iz cerkve, so našli 82letno Magdo Hren v hiši seljaka Hajdinjaka umorjeno. Orožništvo je uvedlo takoj preiskavo in je kmalu za tem aretiralo 18letnega sosedovega sina Mijo Kolarica, ki je po kratkem oklepanju zločin priznal. V hiši Hajdinjaka je bila blagajna zemljiške zajednice. Kolaric je izkoristil odsotnost domačih ter je ukradel iz blagajne 7000 din. Ko pa je zagledal starko, se je zbal, da bi ga izdala. Zato ji je prerezal vrat in je starka nato izkrevavela.

Znižana voznina

V snegu in viharju

Zgodba o tem, kako sta dva drzna planinca zašla v čase in kraje, kjer se vsa teža in vrednost življenja strne včasih v en sam drobec sekunde

Zapustila sta utrto stezo, ki so jo izhodili graničarji od Zlatoroga do svoje karavle pod Savico, in zagazila v globoki sneg. Kasna sta bila, svetlo dan je obhajal bohinjsko dolino, ko sta se bila odpravila iz koč. Peter je hodil prvi. Bil je še mlad fant, jeklenosivih oči in majhne, pa žilave postave. Za njim je stopal Marko, lep, dobrodušen dečko, sloke rasti in rumenkastih las, ki so se zdele, kakor od sonca čarjene. Pred njima se je vzpenjala strma Komarča, vsa bela od svežega snega. Prejšnji dan in dobre pol noči je medlo. Na meter starega pršiča je zapadlo v dolini še novega do kolen. V gorah je bilo bolj hudo. Graničar, ki je imel zgodaj zjutraj

zala smuču na noge. Za smer sta vedela: po dolini navzgor. In spet ko prej; enkrat je gazil eden, nato drugi, dokler ni ves izmučen prepustil mesto prvemu. Smučala sta v enakomernih gibih, preračunanih na najmanjšo potrošnjo sile, ki jo bosta še potrebovala, vedela sta, mnogo, premnogo. Ob enih po polnoči sta bila pri Beli skali. Dvig na planoto nad njo skozi strm gozd ju je stal dve uri trdega dela. Do tod sta po sreči kljub megli našla smer. Zdaj je prenehalo snežiti, le megla je ostala. Do koč je bilo še pol ure hoda. V bele ploške sta rezala smučino na slepo srečo. Znašla sta se pred silno strmino, krenila na levo, skoraj padla v globok jarek in

snežna vihra. Tonile so ure. Peter je nanesel drvo iz drvarnice za koč, kamor se je prekopal skozi sneg. Marko je pripravil večerjo. Drugo noč sta prespala z nadejo lepo vreme.

Tretji dan njunega samotnega bivanja — četrti od odhoda iz doline — jim je prinesel skrbi kakor prejšnji. Res je sonce posijalo medlo tu in tam na bele gore, južni veter pa ni še prenehal nositi oblakov in umazanij megla čez Spodnje gore in od Krna čez grebene sem. Fanta sta preudarjala: kod domov? Čez Komarčo? Streslo ju je ob misli na strašno strmino in na nagromadeni sneg. Čez Štance? Grebeni nad plazom so grozili, da vsak hip zvrnejo vso težo snega na plaz, kjer je nasulo pršiča že na metre. Čez Prode na Ovčarju? Preveč tvegano! Treščilo bi ju v globel pred Črčno jezero. Čez Konno? V megli ne najdeti! Torej čez Hribarice!

Vsi poizkusi — zaman

Zagrizla sta se v blazno misel. Od vetra nekoliko stlačeni sneg ju je držal še dokaj dobro. Pri Ledvicah bi ju ob jezeru skoraj zajel plaz, ki je prigrmel izpod Kopice. Nad Zeleno mlako je bilo nebo vse črno. Kanjavec, bel in strahotno strm, se je dvigal swareče na koncu doline v oblake. Čez prvo hudo strmino sta še nekako prilezla. Vražji ples se je začel zgoraj na planoti. Kje sta blodila? V lokih čez konte, jarke, ob pobočjih Kanjavca tja do Vršake, po snežnih strminah gor in dol, dokler nista izmučena obstala nad Mišelsko dolino. Strmina, ki se z roba Hribarice prevesi v prvo kontu, ju je preplašila. Nikoli se nista hodila tam. Sreča janju, da sta se premislila! Spodaj so ju čakale stene in skalnati skoki. Z Mišelske glave so se usipali plazovi. Pa tudi: kam naj bi šla z Velega polja, če bi srečno presmučala Mišelsko dolino? Vseposod plazovine, pod Tošcem, pod Stogom, na Vratih, Omahovala sta. Pravega prehoda v Mišelsko, ki je močno desno pod prvimi skalami Škednjevca, nista iztaknila. Vrnila sta se proti sedlu, a že v drugi konti nista vedela, kje sta. Na slepo sta prečila v levo da bi našla svoje sledove. Po njih sta se vrnila v koč za jezero.

Peti in šesti dan sta ostala doma. Nista smela tvegati v strašnem viharju, ki je besnel od Komne sem več kakor par korakov v drvarnico za koč. Naglo je ginilo brašno. Počasi sta se začela zavedati, da gre za življenje. Sedmi dan sta še enkrat poizkusila čez Hribarice. Tckrat se je zima spomnila še vse drugačnih šal! Ho, ho, kako je besnelo čez planote, kako je bučalo ob stenah! Ravno sta dospela čez najhujšo strmino, ko ju je zasukalo in vrglo po tleh. Ko bi trenil, sta ležala na samem ledu, še preden sta se pobrala, sta bila že do pasu zasuta v snegu. Z blazno hitrostjo se je spreminjala površina. Kakor da bi nevidne roke prestavljale ledene kulise. Zdaj sta stala v zastrugu! Ne, vraga, saj sta na ledišču! Ne, že sta v globokem pršiču! In spet sta gazila med skorjati ledu, ki se je lomil po pobočjih! V silovitih zagonih juna je ledene iglice nosilo v obraz. Grohotaje so s trušcem privrle ledene kosi s Kanjavca. Bili so ju po rokah, po glavah, po rame-nih. Nato je veter naenkrat utihnil — moreča, zlovesča tišina je za trenutek zakrčila v mračno belino — kar je spet sun-koma zapiskalo okrog skal in zasikalo po snegu. Divji ples je plesala starša zima. Sirta sta se tovariša vrnila v koč.

Zgodba o mecesnu, starem čevlju in živi miški

Pojemale so jima moči. Najprej je zmanjkalo drv. Peter se je spravil s sekro nad bližnji mecesen. Globoko spodaj ga je odsekali in trudoma privlekel v kuhinjo. Ves leden v obraz in otrpili rok je omahnil ob ognjišču. (Naslednje poletje je skrbel gospodar koč napisal v Planinski Vestnik nekako takole: »Neki smučarji niso znali storiti boljše, kakor da so čez zim posekali najlepši mecesen prvi koč. A zakaj in kako so ga posekali dva metra od tal, je uganka.« — Peter ni čital teh vrstic. Če bi jih, bi mu bilo srčno žal: vsakor je imel najboljši namen, posekati mecesen pri tleh. Ni bila njegova krivda, da je zapadlo toliko snega.)

Ko sta pojedla zadnje drobtinice iz oprtnikov, sta pretaknila shrambo in vse kotičke. Našla sta nekaj mrvic zavrnjenega čaja, nekaj suhih skorjic kruha in malo koruznega zdroba. Glad je naraščal. Presmešno in pregrozno umreti od lakote tako blizu od ljudi in — tako daleč! Zunaj je tulil veter. Z grozo v očeh sta prisluškovala njegovi pesmi. Enkrat sta poizkusila proti Komarči. Že pred Belo skalo ju je zavrnilo. Bilo je ko zakletu! Ko sta bila zunaj, je vihar še huje razsajal. Nemogoče prebiti se skozi meglo in skozi leden dež proti močnim zračnim stenam, ki je drvela čez plan!

V koči sta hotela potem skuhati usnje od čevlja. Zadnji hip se je Marko zavedel. Krom! Smrt! Star čevljev iz teletine sta našla v shrambi. Skuhala sta kos usnja in popila ostudno juho. Enajsti dan je Peter zapazil živo miško. Ležal je na klopi. Izza njegovega čevlja pod stolom je prilezla. Je bila zares pravcata miš? Ni več točno vedel. Stresnil je z glavo: saj je vendar pri zavesti! Previdno je prijel sekuro, oči so se mu zapile v živalco. Marko ga je opazoval. »Če jo zadeneš, je šepetal, »bo moje meso, ti pa izpji kri!« Peter je priklimal. Počasi je dvignil sekuro. Šlo je za življenje! Drobnja miška je škikala, s črnimi očki je pogledovala po izbi in vohljala po tleh. Zašvinstilo je — kot blisk je padla sekira in — ni zadela. Fanta sta se susedla v obupu. Nikoli več se ni prikazala živalca.

Od tiste ure je bil Marko kakor spremenjen. Vročično so mu žarele oči. Ni več govoril, le čeljusti je bil buljil predse. Ponoči nista spala. V polsnu sta dremala in se prebujala z bolečino v želodcu. Dvanajsto noč je Marko dolgo strmel v Petra. Vstal je in pograbil sekuro. Blazen nasmeje je imel na ustnicah. Začel se je plaziti k Petru. Oči so se mu svetile, roke drhte, Peter ga je ugedal v svitu ognja in naglo sedel pokoncu. Vedel je, da je prekleto nevarno. »Hoj, piščanec, piščanec!« je nedanoma zarjul Marko in skakal po kuhinji od norega veselja. »Za piščanca me ima!

je obupan pomislil Peter. Čez trenutek je Marko obstal. Nepremično je stal in gledala sta si oči v oči. Trenutek strašnega miru — kot blisk je sledil nato Peter Markovi roki. Zamahnila je s sekro, zavzvižalo je železo in se tik pri Petrovi glavi zasadlo v steno. Ko tigar je planil Peter kvišku, objel tovariša in ga položil v posteljo. Brez moči, kakor otrok je pustil ta, da je delal z njim, kar je hotel. Peter je omahnil na ležišče. Kaj se je res blizal konec?

Poslednji korak

Tačas so se rešile odprave brez uspeha borile s snegom. Prva je obtičala pod Komarčo, druga ni prišla s Kraja niti do Kala, tretja se je vrnila pod Dednim poljem. To zadnjo, ki je imela še največ upanja, da pride do jetnikov, bi pa utegnili zajeti plazovi, ki so vsak čas grmeli izpod Tičarice. Fantoma je bilo usojeno, da pogineta ali da se sama rešita.

Ali je vztrajala zadnja iskrica volje, ali se človeku zbude skrajne neslutene sile, ko gre za življenje, ali so Petrove pomirjevalne, tolažilne in tihe besede vplivale na Marka, to je uganka. Po predčni sreči sta našla v starem loncu v kleti nekaj sladkorja. Bilo je to trinajsti dan zjutraj, ko je Peter v obupu znova stikal po koči. Zunanaj je vihra ponehala. Pojedla sta sladkor in se odpravila. Vedela sta, da se jima odpira le ena pot — tista po kateri sta prišla, čez Komarčo. Izključeno jima je bilo hoditi navzgor! Nje zmogla bi strmina štapca niti težke poti na Kraj. Na Hribarice sta mislila le še z grozo, še majhen klanček od jezera na beli rob h kažipotu jima je bila strašna, zlobna in neumljena strmina. Z roba sta padala proti gozdu. Bodrila sta drug drugega. Nad Belo skalo se je veter docela unesel. Ko sta zavila navzdol, se je utrgal plaz. Kdo ju je obdržal na površju. Čigava mogočna roka je bila, ki je zadržala sneg, da ju ni prekril? Mehko sta se popeljala navzdol in obsedela na vrhu kupa. Šele mnogo kasneje, čez nekaj tednov sta se zavedala nevarnosti. Nikoli se ne bi bila izkopala iz snega, če bi ju zasulo. Kako sta prišla do Črnega jezera, nista vedela. Koliko časa sta hodila, jima je bilo vseeno. Kako sta zmogla napor, gaziti sestradana skozi strašni sneg, nista vedela. Le ena volja: živeti! ju je silila, da sta klecala dalje. V mraku, kakor pred trinajstimi dnevi, sta bila nad Komarčo. Na skalnatem nosu je zrasel oster snežni greben. Ko sta se mu približala,

la, so se megle razgrnile. Zagledala sta pod seboj bohinjsko dolino, svetlo zvezdo nad škrbinami in globoko spodaj luč v karavli.

»Na pomooooo!«

Graničar je čul njun klic

»Čekaj, dodaj ekspedicija!« Iz globine se je čul daljni klic, zvesti graničar je odgovarjal.

Po snežni rezi sta stopicala ob steni. Omahnila sta na levo, plazič se je vnel z njima navzdol. Ponesel ju je nekaj metrov globlje med prva drevesa. Peš sta taval, lezla po snegu sede in čepi, vse niže. Nad prevoso se je utrgalo. Vrglo ju je med dreve. S smučmi sta splezala po vejah navzgor pod prevoso in legla v sneg. Nista mogla nikamor več. Ves bled se je Marko naslonil ob skalo in nemo zaprl oči. Zadržal se je Peter toploti, ki je prešinjala telo. »Saj ni čudno, si je mislil, »saj sem vendar v gozdu!« Smešne opice so se mu režale z vej. Izra skale ga je gledala neka velika, z grlastim nosom in z dolgimi, do kolen segajočimi rokami. Zapri je oči. »Ne smeš izgubiti zavesti!«, si je ponavljal, »sem pod Komarčo, je šepetal; »Pod Komarčo«, je ponavljal glasneje. »Pod Komarčo!« je kričal hripavo. Za trenutek mu je bilo še jasno, da leži v snegu, nato ga je zagrnila noč. Znova je začel tiho padati sneg.

Čez čas, ki ga ni mogel določiti, se je Petru zdelo, da pije nekaj sladkega, toplega. Omahnil je nazaj v noč in čez krajši čas, ne da bi se zavedal trajanja, je odprl oči. Strmel je v obraz pred seboj, ne da bi jih spoznal. Je še vedno v tistem čudnem gozdu? Pogledal je v strop, obrnil oči na desno in levo. Z glavo ni mogel ganiti. Bitja so stala okrog njega, davno poznani liki glav, smučarskih hlač, širokih ramen in rjavih obrazov. Kdo so, ni dognal. Čul je glasove, ki jih ni umel. Neskončno prijetna toplota je obdajala telo, globoko je sodel. Nenadoma se je zdrazil. Kot daljna ležišče je začel vstajati spomin na zadnje ležišče pod previsom. Da, bil je v gozdu! Opice so se mu posmehovale! Kaj je delal tam! Bilo je mraz, okrog njega je bil vendar — sneg! Sneg, ta groza! Stresel se je. Komarča! Res, z Markom sta hotela na turo. Dobro da ju je prehitelo že v vzponu! Saj je kar slutil nesrečo. Toda — ne! Spomnil se je plazu z vrha Komarče. Kaj ni klical na pomoč In zakaj? Nemirne misli so mu uhajale, pribežale in spet ušle. Napenjal je spomin. Kako čudno, kakor bi plaval proti toku! Hoče dojeti tisto, kar je bilo, preden sta dospela nad Komarčo, pa se mu zmuzne kakor veja iz roke in tok ga odnese s seboj. Tok spomina, ki otipa spet pot z vrha Komarče dol do previsa. Kar je bilo prej, se zdi Petru kakor brezupen prazen prostor, v katerega ne more prodreti.

Toplo je pri Zlatorogu

Kje je Peter zdaj? Leži v postelji. Sam ni prišel vanjo, to ve dobro. Njegovo zadnje ležišče je bilo v snegu. Torej so ga prinesli sem. Torej so ju rešili! Naenkrat mu vstane v spominu vse strašno bivanje v koči in vsa borba v snegu. Naglo odpre oči. Zdaj spoznava fante: Rožmana, Košca, Krizmana in Franceta iz elektrarne. Potem se mu prismeje kuštrava glava Čopovega Joža in ozki, energični obraz Kvedrovske Janeza. »Že tretji dan ležita dečka!« pravi le-ta.

Pozneje so pripovedovali, kako so ju našli. France iz elektrarne, ki je hodil prvi, je dejal, da se pod previsom radi drže gamsi. Pot je vodila daleč naokoli in hodili so počez, da bi bili prej gori. »Skočim pogledat, če je kak gošar tam«, je dejal. Gošarja ni našel, pač pa je zadel ob smučko, ki je molela iz snega. Poklical je tovariše. Izgrebli so ju, k sreči še topla, ponoči ob treh. Če se ne bi tisto noč ojužilo, bi gotovo zmrznila. Ob devetih zjutraj so ju prinesli v Zlatorog.

Doživljaj, tudi v visokih gorah redek in mogoč le zaradi strahotnega viharja, se je vtisnil v njiju in ju prekoval. Toda šele čez par mesev sta si opomogla od groze, ki sta jo prestala.

Karol Mali:

V Bohinju pozimi

Velika noč naše Lizbone

Spomini starega Ljubljance na viharne dni velikonočnega potresa 1895.

Leto ino veliko noč loči že kar 45 let od velikega ljubljanskega potresa, ki je v noči od velikonočne nedelje na ponedeljek temeljito, vprav katastrofalno razmaja in razrušil staro, baročno Ljubljano. Če posežemo nekoliko nazaj v davnino, nam bo že zgodovina potresov pokazala, kako majava so bila skozi stoletja tla ljubljanskega mesta.

Najstarejša kronika ljubljanskih potresov nam je ohranila spomin na prvi zabeležen potres v Ljubljani leta 1509, ki je pa brez datuma. Pač pa se je leta 1511 tresla zemlja od 24. do 27. marca in je potres razrušil tistikrat 8 hiš, v nevarnosti so bile mestne cerkve, zlasti stolpa današnje stolnice, tesne ulice so bile temeljito naslone z opeko padlih dimnikov. Škoda velika vendar brez človeških žrtev. Večji ali manjši potresi so vzemirjali mirne Ljubljance v letih 1641, 1669, 1670, 1689. Veliki evropski potres leta 1691 so čutili v majhni meri tudi pri nas. Potlej navaja kronika potresa leta 1776, 1802, 1813, 1840, 1845, 1856 in 1857, 1867 in vsako leto do 1874. Seveda so misljeni tod majhni potresi, ki razen strahu in nekaj postrti dimnikov in razbite opeke ni bilo večje škode. Dva krepka potresna sunka v letu 1877 sta potesno preplazila prebivalce. Ljudje so vstajali iz postelj in begali prestrašeni po ulicah, ženske so molile, stari možje so odkriti glav pričakovali sodnjega dne. Pa se ni ničesar hudega zgodilo. Nedolžni potresi sunki večjega ali manjšega števila so se potlej ponavljali skoraj vsako leto, vse do 1886. Potlej se je za 9 let zemlja umirila, no, noč na velikonočni ponedeljek leta 1895 je za ves ta čas in še daleč naprej nadoknadila vsa mirne, brezskrbne dni in noči.

Kako je bilo za tega potresa, o tem so se že ob različnih prilikah in obletnicah pisale izčrpane storije. Še zmerom pa nas zanimajo in znova pritegnjo pozornost izpovedi starejših Ljubljancev, ki se jim vprav tele dni spet obujajo spomini na ure groze in razdejanja.

— To je bila zgodnja velika noč in so ljudje že kar vnaprej govorili, da to leto ne bo prineslo ničesar dobrega, pripoveduje penzionist, ki mu kljub 80 letom jedratno teče beseda. Da ne motim se, natančno se spominjam, da je na veliki četrtki v gostini pri Belem volku pripovedoval pivski družini stari upokojeni sodni siuga Luznar Matej. Videh boste, potres bomo doživeli. Kar voham nekaj takšnega v zraku. Tale vlaga in ta čuden toploten veter... Seveda, in kar nas je bilo v gostini si nismo belili glav s prerokami. To pa rečem, da je bilo tako močno izpreminjajoče se, deževno vreme. Kleli smo, češ, prazniki so nam temeljito skvarjeni letos, toda na velikonočno nedeljo popoldne se je nenadoma zjasnilo in prav pomladansko vreme je ljubljanske mečane v velikem številu zvalo v okolico. Siška je bila takrat še vas in še stran od mestnega roba, potlej je bil tiste čase močno obiskovan Podutik in pa Rožnik. Na večer so se ljudje vrnili z izletov, ulice so bile živahne, nastopila je prava pomladanska zvezdnata noč. Utrujeni meščani so šli zgodaj k počitku, saj so že danes po deseti uri zvečer mestne ulice skoraj povsod prazne. To je bila še sreča, kajti okrog 11. ure smo začutili prvi sunek. Treslo je kakšnih dvajset, trideset sekund. Nastala je zmeda in poplah po hišah in cestah, dimniki so se lomili, stropi pokali in stene rušile, ponekod so bile ulice takorekro do kolen nastlane z opeko. Ljudje so pobesneli od strahu, ženske so jokale, bil sem priča pretresljivih prizorov. Tako so nekateri klečali kar sredi ulice, napol oblečeni in s povzdignjenimi rokami molili in rotili božjo pomoč, medtem ko je krog njih padala opeka raz streh. Saj so potlej še govorili in se smejali na ta račun, češ, kdo bi si vendar mislil, je da v Ljubljani doma takšna pobožnost, zlasti med liberalnimi ljudmi. Vsi so bžali na odprte prostore, noseč s seboj kakšne stvari, ali blazino ali samo uro, večina je ostala v zmedu in strahu kar praznih rok. Zvezda, Tivoli, Sentjakovski trg, bro-

Triglav v beli samoti

opraviti v Zlatorogu, je povedal, da ga je v Koncu čez dva metra, više pa še več. Kar nagloma se je tisti dan zjutraj zjasnilo in Dobravec v hotelu je zlovoljno gledal v nebo. »Se že kaj pripravljate?« je go-drnjal. »Prekmalu se je uneslo vreme,« je dejal, obrniti se k fantoma, »ne hodita čez Komarčo, ne bosta zmogla!« — »Ah kaj!« se je smejal Peter, »ni vrag, da jo izdelava!« Gospodar je skomizgnil: »Da se le ne bi sprevrglo prezgodaj!« je mrmral.

Pot čez Komarčo

Zdaj, ko sta bila v Komarči, sta videla, da je njuna pot resna. Do pasu sta gazila sneg. Grda, razmetana sled se je vila za njima daleč v dolino. Peš sta rinila navzgor, na smuču ni bilo misliti. Pehala sta se v strmini od bukke do bukke, od skale do skale. Kar čudno je bilo, da se ni utrgal plaz. Strmal je rasil z vsakim korakom. Cas je mineval. Opoldne sta bila komaj na tretjini. Muka je bila, dvigati smuč, jih zasajati daleč predse v sneg, pretlačiti se skozi mokasti pršič do njih in začeti znova. Trma ju je gnala dalje. Prenekateri strmec sta premagala le s skrajnim naporom. Najhuje ju je dajalo pod zadnjim robom, kjer je poleti zagruščen žleb. Lese-na lestev drži na oster nos, ki moli iz stene. Pot, ki je poleti igrača, da prepad komaj opaziš, je bila zdaj izpostavljena, da nikoli tega. Kakor na varljivih krilih sta se zdelo, ko sta prilezla izza skale nad brezno. Še sitna prečnica, prav polagoma sta se stihotapila čeznjo in že sta stala v veličastnem zimskem gozdu pri Črnem jezeru. Mračilo se je. Čudna, zelenkasta svetloba je ležala po Gorah. Vse daljave so se približale. Jasno se je videl vsak razčir in vsak zamet. Petra je zaskrbelo. V zraku je vohal premeno. Onstran doline se je Podrta gora dvignila temna in grozeča. Visoko nad njo so se razpeli dolgi oblaki in segali z velikanskimi rokami čez južne grebene. Fanta sta na tihem računala: dve uri do Bele skale, od tam še slabo uro do koč. Ob desetih zvečer bosta na toplem, če pojde po sreči.

Počasi sta

Minuta pomenka

Za življenje in za vsak dan

OB SOCI

V vašem srcu ni zvijače. Preprostost in dobrotnost sta odlični našega značaja. — V njem tiči preje trme in nagle jeze, je pa po strcu dober, in če je kaj zagrešil v svoji jezi, se takoj kesa, ko ga jeza mine. Z njim je treba obzirno ravnati. Mislim pa, da bo ljubezen omilila to njegovo lastnost.

GARAVUŠA

Premajhno zaupanje v samega sebe in v svoje sile vas je že večkrat napotilo, da ste opustili nameravano dejanje, ki bi bilo za vas odločilnega pomena. Če se boste v bodoče otresli bojzani pred neuspehom, boste prav gotovo dosegli še marsikateri uspeh. Nikar ne omahujte, ampak stopite pogumno naprej. Z vsakim korakom vam bo lažje.

ABSTINENT

Lepo je to, da ste se zgodaj posvetili samovzgoji. Taki ljudje so zelo redki in je vaša osamljenost čisto razumljiva. Toda tudi samovzgoja mora imeti vodnika, nekak vzor, bodisi v osebi ali knjigi, po katerem uravnavamo vsa svoja stremeljenja in dejanja. Kakor vse kaže, ste si izbrali vzor iz preteklega stoletja in od tod izvira nesoglasje in prepad med vami in vašo okolico. Cilj samovzgoje ni samo v tem, da zgradi popolno osebnost, ampak v veliko večji meri v tem, da zgrajen človek molče trobenta svoji okolici: posnemaj me! Na ta del samovzgoje ste polagali premalo pozornosti. Skrbite, da boste v zunanji stvarih podobni drugim ljudem. Askete in vzvišeno osamljene vzornike vsi občudujejo ali redki so, ki bi jih posnemali. Zakaj? Ker so se zdeli ljudem neka vzvišena bitja ki niso od tega sveta in ker so bili premalo — ljudje. Zato vam svetujem, da se umaknete iz svoje osamljenosti in greste med ljudi. Kamorkoli pojđete, boste opravili koristno delo. — Oseba, ki se rokopis ste mi poslali v analizo, kaže neke potoze neodkritosti in samoljublja. Draga je zelo podjetne narave, le to napako ima, da ne vzdrži do konca.

SLAVKA V.

Ta pisava kaže razdvojenega, čustvu podvrženega človeka. V njem ni zahrbitve misli, in kar ima na jeziku, to ima tudi v srcu. Manjka pa mu odločnosti.

MATI 50

Vaš sin naj se ne boji bodočnosti, ker ima veselje do življenja in dela, pa tudi zmoglosti mu ne manjka. Skušaj naj kljub vsemu ohraniti dobro voljo, ki je najboljša vodnica skozi življenje.

MAJ

Bojim se za vašo ljubezen, ker so njeni temelji trdni. Lepa zunanost ni vse! Prva guba lahko uniči vašo ljubezen. Skrbite, dokler je še čas, da vaša ljubezen duševno globlja in bogatejša. Jabolko, ki prežodaj dozori, je navadno črnilo.

PETER S.

Verjamem, da vam je vse jasno in da vas kljub zapletenim časom ne skrbi bodočnost. Blagor vam! Vendar pa mislim, da gledate redko življenja le po njeni gladini. Mladi ste še, ko se boste potopili v njene tolnine, se vam bo odprl čisto drug svet, ki ne bo tako rožnat, kakor ga zdaj gledate.

ALBINA

Vi ste skromni, poleg tega pa imate še dar, da se lahko živite v vsak položaj, ki vam ga daje usoda. Do življenja nimate velikih zahtev in takim ljudem navadno življenje mnogo podari.

SREČA 20.

Zelo ste neučakani. Potrpite, kajti tudi k vam še pride sreča. Prisiliti je sicer ne morete, pač pa ji lahko pripravite pot, če boste nekoliko bolj skromni in umerjeni in pa predvsem — potrpežljivi.

B. S.

Vae muke, ki vas zdaj stiskajo, bodo v nekaj letih izginile in potem boste gledali življenje s čisto drugimi očmi. Glavno je, da v tem času zaposlite svoje misli in svoje telo.

ZVONKO J.

Ne prenačite se ne v to ne v ono smer! Značaja se v glavnem ujemata, le pri vas bi bila potrebna večja odkritost. Neka narajenost, ki se je ne morete otresti, vam je naredila že marsikatero neprijetnost. — Njemu manjkata odločnost in vztrajnost. Če bosta nekoliko opilila svoje napake, se vama ne bo treba bati bodočnosti.

LOKA

Nikar ne obupajte! Še iz hujših zadreg se ljudje, ki imajo manj volje kakor vi, z lahkoto rešijo, pa da se ne bi vi s svojo energijo. Glavno je, da se ne vdate in da vztrajate na začrtani poti. Napor in trpljenje vam bosta stokrat poplačana.

AMALIJA

Dvoje je, kar vas odlikuje pred drugimi ljudmi: močna življenjska sila in pa razvita fantazija. Zato vam svetujem, da se posvetite umetnosti. Sodim, da imate smisel za glasbo.

V letošnji 3. številki »Doma in sveta« je na zadnjih platnicah priložen nekaj neboljenih epigramov z naslovom »Okleščki«, ki jih je napisal psevdonimni Smojka kot slaboten odmev na znano pisnustvo »Slovenskega doma« glede podelitve nagrad mestne občine ljubljanske za najboljša literarna dela v letu 1939.

Ti »Okleščki« so sicer pristen izraz nekega literarnega razpoloženja, ki nima s poezijo nič skupnega, ponatiskujemo jih pa svojim bralcem, ki jim omenjeni list ni dostopen, v pouk in kratek čas ter v boljše razumevanje glos, ki jih je k tem »Okleščkom« napisal in nam jih poslal Igo Gruden za našo rubriko »Ha-Ha«.

Iz »Okleščkov«

Smojka

TUDI JAZ SE ČUDIM

Nas uboge pare
igo tare,
tebi, Igo,
pare delajo sigo!
siga: težka sapa, težave.

OB DVANAJSTI URI

V večji »pri Kolovratu«
angelček se čudi:
ne od vina, od nagrad
zgodj Narcis se grudi...

NAŠ PROMETEJ

Pri Grdih vklejen na peč, na kólóvrat
[maš inacek,
Kljújo tam jetra mu orli, pri nas pa —
[maček.
inacek: inacek, varianta.

VEČNOST DELI SPRICEVALA

Smojka!
za pisarjto: šlo bi.
za filozofijo: otrobi,
za življenje: dvojka!

Glose

k »Okleščkom« na zadnjih platnicah »Doma in sveta« v 3. št. 1940.

Igo Gruden

Glas urednika

Povit v epigramatične plenice
dovtipov zdravih, misli pravih strdaš;
zato, pleničar, pojdi, kamor spadaš:
na zadnje Dominsvetove platnice.

JURE

Urad je napravil iz vas avtomat. Točni ste kakor ura, natančni in vestni. Zakon vam je bog in paragraf njegov prerok, dušo pa ste zaklenili v blagajno, ključ pa hranite v uradnem predalu in srce je v vaši kartoteki zaznamovano kot vzorec brez vrednosti. Če čutite potrebo, da se rešite iz tega sveta, potem pojđite in si ogledjte metulja na razcveteli trati in ga primerjajte s seboj.

35—40

Vaši živci so zelo slabi, zato ne vzdržite nikjer dolgo časa. Spremenite način svoje življenja, seveda kolikor vam okoliščine dopuščajo, predvsem pa potrebujete miru in počitka. Najboljše pa bo za vas, da se obrnete do zdravnika, da vas preišče. Ko si boste popravili živce, bodo same od sebe odpadle duševne muke.

Kupon za brezplačno
„Minuta pomenka“
Štev. 27

INACEK: INACEKA, VARIANTA

Prodaja platno na platnicah »Dom in sveta«
razprtih hlaček kramarček — junacek:
na maček skrojil rimo je inacek
in »Dom in svetu« se ponudil za poeta.

RIMAČEVA SIGA

Za rime ima, zdi se, skrb in brigo,
po sili vleče vse pod rimsko igo,
na Igo rima sigo in ne figo
kot vredni drug — rimáč don Javornigo.

PROMETEJEVSKA

Ne grudi Grudna, če ga kdo opsuje,
opljuje, v zvezde kuje, nagrajuje,
normalno njemu pevska žila bije:
mu jeter maček — kot orli — ne kljuje.
a glej, da žolč se tebi ne razlije.

KOLOVRATJEV ANGEL — DOMINSVETOVSKI SMOJKI

Pisariš res samó, ne pišeš, ljuba smojka.
V filozofiji vežeš, praviš nam, otrobe.
Ker slabe verze delaš, gre ti vse naróbe,
a glej, da žolč se tebi ne razlije.

ne za življenje, le za poezijo: dvojka.

URADNA OSEBA

Sodnik: »Poleg tega ste se pregrešili tudi zaradi podkupovanja uradne osebe.«
Tat: »Kako, gospod sodnik?«
Sodnik: »Policijskemu psu, ki vas je zalotil, ste ponujali klobaso...«

ZLATA AMERIKA

Miha: »Janez, ali greš tudi ti v Ameriko?«
Janez: »Grem.«
Miha: »Zakaj pa vlačiš prazno vrečo s seboj?«
Janez: »Da bom denar vanjo spravil!«

MLAD, A MNOGO VE

Učitelj: »Kako je treba razumeti, da je bil švedski kralj Karel XII. samodržec?«
Janezek: »Da ni bil oženjen, gospod učitelj.«

SILOBRAN

Hlapec je ustrelil sosedovega psa; sosed ga je tožil. Na sodnikovo vprašanje, zakaj je ubil žival, je hlapec odgovoril, da je to storil v silobranu, ker ga je pes hotel ugrizniti.

Sodnik: »Vi bi morali obrniti puško in se braniti s konjotom.«
Hlapec: »Saj bi to gotovo storil, če bi se obrnil tudi pes in bi šel samo z repom name...«

Fotoamater

Strašijo nas

da utegne v kratkem na trgu poleg drugih kemikalij zmanjkati tudi razvijalnih snovi. Nemara bi za ta primer tistim amaterjem, ki nimajo denarja, da bi si omislili »zalogo«, ne škodovalo, če bi si pridobili nekaj izkušenj s starim razvijalcem z železovim oksalatom, katerega sestavnih snovi gotovo ne bo zmanjkalo nikoli. Ta kisli razvijalec sega že v začetke suhih emulzij, danes ga uporabljajo le redkokdaj, ker so ga izrinili zmogljivejši alkalni razvijalci. Vendar ima poleg nekaterih slabih tudi nekatere dobre lastnosti, tako da nikakor še ne spada na pokopališče.

Med njegove slabe lastnosti spada to, da se drži le v ločenih raztopinah, in tudi tedaj le omejen čas. Dalje je treba za sestavo ene izmed obeh njegovih raztopin uporabiti vodo brez apna ali še bolje destilirano vodo, ker se drugače tvori bela oborina oksalno kislega apna.

Prva raztopina je sestavljena tako-le: 300 ccm destilirane (ali apna proste) vode in 100 g nevtralnega oksalno kislega kalija. Druga raztopina: 300 ccm navadne vode, 100 g železnega vitriola, 5 kapelj kemično čiste žveplove kisline. Prva raztopina se drži neomejen čas, druga je manj trpežna, a še najbolj se drži, če jo hranimo — v nasprotju z drugim razvijalcem — v svetlobi. Ko postane iz prvotne čiste, zelene tekočine motna in rjava tekočina, začenja izgubljati svojo učinkovitost.

Neposredno pred uporabo premešamo 1 del druge tekočine v 3 dele prve tekočine (ne narobe!), razvijalne posode morajo biti popolnoma čiste. Ta sestava velja za normalno osvetljene negativne. Za presvetljene negativne, ki jih spoznamo po tem, da se razvijajo zelo hitro, dodamo razvijalcu, ki dela drugače počasi, nekoliko kapljic 10 odstotnega kalijevega bromida. Če so bili negativni premočno osvetljeni, pospešimo razvijanje z dodatkom nekoliko kapljic raztopine fiksnirane natrona (1 : 500). Ta uporaba fiksnirane soli v razvijalcu je zelo zanimiva, biti pa moramo ž njó previdni, kajti če je dodamo preveč, dobimo na negativ barvaste osene. Bolje je, da okopljemo premočno osvetljene negativne najprvo za 1 minuto v raztopini 1 g fiksnirane natrona v 3 litrih vode in jih damo potem brez vmesnega izpiranja v normalno razvijalno kopel. Ta kopel se v ostalem kalju izbrabi, potem prične razvijati zelo trdo. Njena temperatura naj znaša 18 do 19 stopinj Celzija, za razlike je zelo občutljiva.

V splošnem bi dejali, da razvija železov oksalat kontrastno in čisto ter je za razvijanje negativov primeren tedaj, če se praktično natančneje seznanimo z njegovimi lastnostmi, uravnamo njegovim lastnostim primerno osvetlitvene čase ter si ga pripravimo za vsako razvijanje svežega, to se pravi njegovo drugo raztopino z železovim vitriolom. Zelo dober pa je za razvijanje reprodukcij in diapositivov ter kopirnih in povečevalnih papirjev, ki jim daje prijetno modro črno barvo.

Za retušo s svinčnikom

na negativih in diapositivih moramo plast napraviti sprejemljivo za svinčnik. In sicer razmazemo nanjo s čisto krpicco in enakomerno malo matoleina (1 g damarjeve smole v 10 ccm terpentinskega olja). Matoleinska plast na negativni plasti se mora dobro posušiti, preden se je lotimo s svinčnikom. Praktični prirečno za retuširanjem približno eno uro potem, ko so razmazali matolein. To je posebno važno za posebno tenke emulzije, kakršne imajo n. pr. diapositivne plošče, ki nič kaj radi ne sprejemajo svinčnika in jih njegova konica kmalu rani, če so vlažne.

Fotoklub Ljubljana: Člane opozarjamo v zvezi z okrožnico, ki je pravkar izšla, na oba večera izdelovanja diapositivov za Šopronj v torek in petek od 20. dalje. Diapositivno tvorivo je na razpolago v klubu, negativne prinesite s seboj. — Zaključni večer začetniškega tečaja bo v torek 2. aprila ob 20. Vodja tečaja K. Kocjančič bo ilustriral temo »Kaj in kako naj fotografiramo« s 150 diapositivi po navadnih in barvnih posnetkih. Večer bo dostopen tudi članstvu in prijateljem kluba.

Fotoklub Ptuj pripravlja v obnovljeni obliki akcijo za razširitev svojega delovanja v bližnjem času ima med drugim na sporedu predavanje z diapositivi o barvni fotografiji, ki ga bo imel K. Kocjančič iz Ljubljane. Ptujске amaterje opozarjamo

na velepomembno vlogo tega kluba ob naši severni meji. Njihova dolžnost je, da se ga oklenejo.

Rože - zdravilo

Sladki janež (lat. pimpinella anisum) raste po vrtovih. Spodnji listi imajo tri okroglaste, razrezane lističe. Srednji so per nati, zgornji so pa deljeni v ozke loputice. Cvete v juliju in avgustu. Plod dozori avgusta. Nabira se zrelo seme. Kot čaj se uporablja proti oslabelosti črevesja, prsnemu in ledeničnemu zasluženju, napihovanju, slabem perilu in pri pomanjkanju mleka doječih mater, nadalje proti krčem ter za pospeševanje prebave. Proti bolečinam v trebuhu se kuha janež na mleku in se pije vroč.

Jerebika (lat. sorbus aucuparia) ali oskorš je okrog 10 m visoko drevo, ki rase povsod po gozdovih. Sadi se pa tudi po drevoredih. Cvete meseca maja in junija ter ima majhno belo in zelo množtevno cvetje. Trpko dišeče škrlataste jagode služijo pticam za krmo. Zrele jagode se uporabljajo deloma za žganje, deloma pa za izdelavo kisa, kot nadomestek za kavo itd. Kot domače sredstvo se priporoča posušene jagode zoper drisko in proti ledvičnemu kamenju. Zjutraj gremo po možnosti na tešče na izprehod, spotoma pa zaužijemo 12 do 14 suhih jagod, pol ure nato pa šele zajtrkujemo. Sok je izborno sredstvo za čiščenje krvi, nadalje proti kašlu in hripavosti. Sok, ki ga dobimo, ako skuhamo enako množino jagod in vode, ter ga zaužijemo trikrat dnevno po eno polno žlico na mineralni vodi, je izborno sredstvo proti protinu in revmi.

Navadna konoplja (lat. cannabis sativa) se nahaja v Aziji, a jo sadimo pogosto tudi pri nas. Ima do en meter visoko steblo, prstaste in podolgate liste ter grozdast, belkastorumen cvet. Cvete julija, avgusta in septembra. Majhen, olje vsebujoč plod dozori konec septembra. Voj je smolasto omamljiv ter lahko povzroča glavobol. Čaj se uporablja kot sigurno sredstvo proti zlatenici. Skuha se 3 do 4 žlice stolčenege semena na 1 l mleka, kar se v teku dneva po malem pije. Dalje služi prav dobro 15 do 20 g na pol l vode proti kroničnemu revmatizmu. Zunanje se uporablja kaša konopljevega semena proti šeni in revmatičnim bolečinam. Stolčeno svežo korenino pa uporabljamo, da jo polagamo na opekline, kar lajša bolečine.

Bela, mrtva kopriva (lat. hamium album) ali žibert se nahaja povsod ob zidovih, živih mejah ter ob poteh. Je zelo slaba po zunanosti veliki koprivi, le žlez, ki vsebujejo pekoč sok, nima. Je to 20 do 30 cm visoka rastlina s pokončnim, četverkotnim stebelom. Svetlozeleni listi so pecljati, srčasti, nasprotno stoječi, nežno dlakavi, neenako napiljeni ter zaostreni. Cvete od aprila do oktobra. Nabira se poleti in to cvetje brez čaše. Kot čaj se uporablja (10 g na liter vode, vsak dan 1 do 2 čaši) proti izpuščajem, krvotokom, belemu perilu, sečnim boleznim, obolenju vranic in motnjam pri menstruaciji. Zunanje se uporablja, če polagamo prekuhane liste in cvetje na krvave tvore, nabrekli in žlezne voze. Para vročega čaja je zdravilna za usesne bolezni.

ZAKONSKA IDILA

Mož: »Kje si bila spet danes?«
Zena: »Pri prijateljici!«
Mož: »Lažeš!«
Zena: »Toda če ti prispečem?«
Mož: »Potem pa to ni več laž, temveč kriva prisega!«

NAPAKNO GA JE RAZUMEL

»In kje ste najprej začutili bolečine?«
»Če se ne motem, gospod doktor, je bilo to pred frančiškansko cerkvijo!«

GLOBOKA ŽALOST

Janez in Miha sedita v gostilni. Janez: »Ti, Miha, ali res ne piješ več piva?«
Miha: »Res! Odkar mi je umrla žena, pijem v znak žalosti samo še črnega dalmatina.«

ne na ploščnata stopala. Prsti so razkoračeni na nogah in na rokah in služijo izvrstno za oprijemanje debel. Popolnoma so goli, divje poslikani, ometani z barvano ilovico. Poleg mene je z napetimi ušesi stal pes, edina »zverina« na tem otoku, kjer ni bilo drugega kot nebroj opic različnih barv in velikosti, nekaj kenguru-podgan in na milijarde strupenega in več kot nadežnega mrčesa. Ker se moj Malajec, ki je šel, da preišče okolico, še ni vrnil, sem postal zaskrbljen. Sonce se je že nagibalo k zatonu. Sem dalje. Brez pravega cilja sem v polmraku taval po goščavi, se spotalak ob korenine, zadeval z glavno v prenzike veje, se opraskal ob ostre robove listov ter klical lahkomiselnega Malajca, ko se je toliko zakasnil. Čulo se je bobnanje, ki je bilo vedno glasnejše. Zdelo se mi je, da slišim neko tuljenje in piskanje. Tema je postalo popolnoma. Taval sem na slepo proti oddaljenemu siju ognja. Noč je bila črna — noč Kristusovega vstajanja. Ker je bilo divjanje in bobnanje čisto blizu, sem previdno lezel dalje in slednjič videl med debli prvi sij plamenov. Polzel sem kot pošastna senca od debela do debela, legel na tla med grmičevje, se zviljal dalje ko kača, dokler nisem pred seboj zazrl velikanskega ognja, kateri mi je za hip odvzel vid.

Ko sem se privadil svetlobi, sem zazril pričarano sliko nepopisnih grozot. V sredini jase je gorel ogenj, okrog katerega je plesala skupina golih sračnenih prikazni. Bili so to ljudje-opice. Moja groza je bila še večja, ko sem v krogu okrog trate zapazil bele človeške okostnjake, ki so se strašno režali početju živih sorodnikov. Bili so okostnjaki mrtvecev, ki jih tu ne zagrebajo, temveč izpostavljajo na mravljišča, da jih mravlje popolnoma ogledajo. Nato zabijejo kol v zemljo, na vrh nataknejo lobanjo, a ob njej na okrog povežejo druge kosti. Tako je stalo pred menoj petdeset takih pošastí. Ob njih vznemljeno sedela drugih živa strašila — bile so te žene divjakov. Gole z visečimi grudi,

Noč med pogani

Luskinasto se svetlikajoča črta je ostajala za nami na neizmernem Velikem Oceanu, ko smo pluli s patrolno ladjo mimo Melanezijskih otokov in otočic južno od Nove Gvineje. Na levi je polzela sončna obla v tajnstvene modro zelene golbine premetajočih se voda, a z druge strani so se zlivali oranžno rumeni in rdeči oblaki v druge, večje, vijoličaste in žareče sive in tvorili neizmerno krasno barvno skupino nad obzorjem. Končno je sonce zatolnilo, le niansa rdeče barve je za nekaj časa ločila noč od dneva. Zatem je nebo potemnilo in zavladala je noč. Sedela sva s prijateljem, poveljnikom broda na krovu in kramljala. Zakasneli galebi so se aluminijasto belo belčali v medli mesečini. Črne pošasti so se vile med valovi, med tem ko mi je prijatelj pripovedoval o otokih, mimo katerih smo vozili, o njih prebivalci

Mala kronika Velike noči

Ljubljana, 25. marca. Vremenske napovedi za praznike so obetale večinoma nezanesljivo vreme. Medtem ko je bil v petek najlepši pomladni dan, se je na velikonočno soboto že zjutraj prepleglo nebo z oblaki in popoldne je začelo narahlo rosi. Sicer je dež pozneje pojenjal, tako da so se lahko razvile vse velikonočne procesije, ali nezanesljivo vreme s popoldanskim dežjem je zadržalo Ljubljancane in večino tistih, ki so hoteli na izlete, bodisi v hribe, bodisi na smuko ali pa celo preko meje. Na velikonočno soboto zvečer je pa zapihal močan sever in pregnal oblake in nad Ljubljano se je razlila čudovita mesečina. Z jasnega neba je svetil ščip kakor sredi avgusta. Obetala se je lepa nedelja. Po jutrnji meglici je nastal prekrasen pomladni praznik, tak, kakršnih si se mnogi želimo.

Ljubljana se je začela kar trumoma prazniti. Tisti, ki so se prejšnjega dne

cincali in odlašali, so si oprtali nahrbtnike in krušnjake, pa hajd v božjo naravo. In čeprav je precej trda za bencin, je bil avtomobilski promet živahen. Kazalo je, da bo tudi ponedeljek lep, saj je ob ščipu vreme, če se zvedri, rado stanovitno. Pa nas je ponedeljek spet ukanil, kajti dopoldanska megla se kar ni hotela zlepa dvigniti, a ko se je dvignila, se ni razgubila, temveč se je nebo pooblačilo, hkrati pa je jug pripodil oblake. Zato seveda ni bilo dosti računati z izleti, kajti vsak trenutek se je obetal dež. Res je že dopoldne nekoliko deževalo, po malem pa tudi popoldne. Spritno tega je razumljivo, da so dobro obravnavale vse kavarne, polnile so se gledališča in kinematografi. Vsi trije večji kinematografi so imeli za praznike — menda po naključju — nemški spored in čeprav nismo bili zadnje čase s to robo bogve kaj zadovoljni, je treba reči, da so bili to pot filmi sprejemljivi.

Dva fanta v Zalogu ustreljena v trebuh

Ustrelil ju je mlad, ljubosumen tekmeč

Ljubljana, 25. marca. Ljubljanski reševalci, ki čez nedeljo in ponedeljek niso bili preveč zaposleni s ponesrečenimi in drugimi poškodovanci, so morali za zaključek praznikov trž opraviti nekaj naglih voženj. Ob 18.27 so bili klicani na pomoč v Zalog. Pohiteli so tja z reševalnim avtomobilom ter so nato jadrno pripeljali v ljubljansko bolnico dva nevarno obostreljena mladeniča. Prvi je Mirko Budal, stanujoč v baraki v Zalogu in star šele 15 let, drugi pa je Rudolf

Burkeljca, stanujoč v Spodnjem Kašlju in star 17 let. Kolikor se je v naglici dogladno, gre za ljubavno tragedijo. Oba je ustrelil s samokresom neki 16letni železničarski sin iz Zaloga. Oba sta zadeta v trebuh in je njuno stanje močno kritično. Orožniki iz Vevč so takoj uvedli preiskavo.

Kmalu nato je moral avto naših reševalcev pohiteti še v škočji, kjer je neki fant obrezal svoje dekle. Poškodovanko so takisto brž pripeljali v ljubljansko bolnico.

Strašna smrt 16letnega fanta

Jermenje pri žagi mu je odtrgalo roko

Škofja Loka, 25. marca. Vso sosesko je globoko presunila novica o strašni smrti, ki je doletela 16letnega zagorčarja Franca Brenka iz Virmas 26. Brenk, čigar oče je delavec, je bil poslednje čase zaposlen pri podjetju, ki ima v svoji lasti tudi bivšo Calairjevo žago na Trati pri škočjeloškem kolodvoru. Pridnega fanta so uporabljali za lažja dela. Vezal je butarice, nosil je žaganje in izvrševal manjša naročila. Franco so gospodari nekajkrat zabičevali, naj se ogiblje žage, kadar je v obratu, da ne bo nesreče. Žal je Brenk to svarilo pozabil in svojo neprevidnost plačal z življenjem.

Bilo je pred prazniki proti večeru, ko se je mudil Brenk v spodnjem delu žage, kjer

je speljano od glavne osi transmissijsko jermenje. Fant je moral prezreti, da se je preveč približal jermenju in že ga je pograbilo. Verjetno, da se je zapletel v spodnji stroj žage njegov predpasnik in silovita nesreča je bila tu. Kakor blisk je potegnil polnojarjenik nesrečnega s seboj in ga ubil. Fanta je pogon žage sukal, obračal in metal kakor igračo in ga strahovito razmesaril. Revku je odtrgalo roko in nogo, pa tudi sicer so bile njegove poškodbe tako obupne, da je ostala na tleh le krvava gmeta. Truplo so prepeljali v Ljubljano, kjer je bilo po komisijskem ogledu samo še potrjeno, da je fant postal žrtev nesreče. Pokopali so ga v Ljubljani.

Ponesrečeno lokomotivo so dvignili

Naporno, a uspešno delo na veliko soboto

Metlika, 25. marca. Kakor smo poročali v velikonočnem »Jutru«, se je posrečilo v petek potegniti izpod vagona in premoga nadaljnje tri žrtve nesreče, od katerih je bilo mogoče takoj identificirati samo truplo g. Josipa Pečnika, trgovskega potnika iz Ljubljane. Sorodniki g. Pečnika so bili že naslednje jutro na mestu nesreče in so storiili vse, da je bil ponesrečeni član ugledne družine v avtofurgonu prepeljan v Ljubljano. V teku popoldneva na veliki petek je navzočnost g. Alojzije Pečjakove iz Luč št. 14 pripomogla do ugotovitve imena druge žrtve, ki so jo odkopali iz premoga pod vrženim tenderjem lokomotive. V žrtvi je Pečjakova na vsi žalost spoznala svojega moža Janeza, zosonskega delavca, ki se je pravkar vračal domov v Luče. Bil je ko-

maj 27 let star. Pritisk na njegovo telo je moral biti naravnost strašen, saj mu je poleg drugih smrtnih ran odprlo še prsni koš, iz katerega je izstopilo srce.

Tretja žrtev, ki so jo potegnili in izkopali izpod gruča poleg trupla g. Pečnika, je bil neki Strmec. Po vojaški objavi je bilo razvidno, da se vrača s Sušaka do postaje Radohova vas pri št. Vidu pri Stični.

Pogreb slednjih dveh je bil v soboto 23. t. m. na ozijsko pokopališče. Kot zastopnika železniške direkcije iz Ljubljane sta se pogreba udeležila šef VII. sekcije g. inž. Novak in višji kontrolor II. prometnega oddelka g. Bernot, katerima se je pridružil še drugo železniško osebje.

Sobotni dan je minil v delu za dvig lokomotive, ki so jo razstavili v ogradi in v kotel. Največje delo je bilo opravljeno okrog 16. ure, ko so dvignili prvi del na železniški voz, in sicer tako spretno, da je delo vzbudilo občudovanje vseh, ki so se dviganju lokomotive prisostvovali. Vse priznanje zasluži poslovodja g. Hicl, pod čigar vodstvom se je dviganje vršilo. Izkazal se je za pravega strokovnjaka v svojem poklicu.

Skala pri Bujnjarcih

Poročila o dozednem plazu pri km 28.3 v neposredni bližini železniške postaje Bujnjarci so bila pretirana. Resnici na ljubo in v pomirjenju potujočega občinstva navajamo, da se ni utrgal cel plaz, pač pa je iz višine kakih 6 m padla proti železniški progi skala samica, 1.20 dolga, 0.70 m široka in 0.40 m visoka. Pri padcu se je preklala na dvoje in obežala tik železniškega pragojva. V to skalo sta zadela stroj z leve strani in pa prtiljažni voz, ki sta bila lahko poškodovana. Vlak je dobil priprazno lokomotivo v Črnomlju, stroj pa je moral biti izmenjen v Novem mestu.

Kaj pogrešajo ranjenci

Hudo ranjene žrtve železniške nesreče, ki se zdravijo v karloški bolnici, je v soboto predpoldne obiskala posebna komisija, da ugotovi predmete, ki so jih pri nesreči izgubili. Ugotovljeno je bilo naslednje:

Dragotin Jakovec iz Karlovca pogreša aktovko, v kateri je imel 10.000 din gotovine, in to 10 kosov po 500 din, ostalo pa v stotakah. Manjka mu tudi klubok. Ga. Zlatka Demšarjeva, upraviteljica šole v Radatovičih pri Metliki, pogreša nov potni kovček, ročno torbico z vsebino, 8 m svil, 2 para čevljev znamke Bata in Peko, nad 1000 din gotovine, zlato zapestnico, briljante in broše.

Mihajlu Kuštrinu iz Zagreba manjkajo plašč, klubok in aktovka.

Jože Gruđen iz škočjice pogreša vojaški kovček z vsebino in športno kapo.

Stanko Horvat iz Novega mesta je na kraju nesreče pustil usnjeno aktovko, klubok in dve kravati.

Miroslav Šilar iz Črnomlja pa je pri nesreči izgubil kovček s fotoaparatom Kodakom, stativ, blago za dve pižami, razno perilo, galoše in aktovko.

Kako bo s službo čuvajev?

Slišati je, da se namerava na dolenski progi, ki ni tako prometno izkoriščena kakor progi I. reda, za čuvaje proge s 1. aprilom uvesti 48urna služba s 24urnim odmorom. Poudarjamo, da bi to nikakor ne bilo umestno, kajti 48 ur človek ne zdrži niti na svatbi, kjer se zabava, tem manj pa se more to zahtevati v tako važni in odgovorni službi, kakršna je železniška, in še prav posebno ne na progi, ki jo odlikuje toliko napak.

Velika izbira
blaga za damske in moške obleke
A. & E. Skaberne
Ljubljana

Celje ob praznikih

Celje, 25. marca. Na veliko soboto popoldne si je Celje nadelo praznično obleko. Celjske ulice so začele polniti množice Celjancev in okoličanov. Ob 16 je bila velikonočna procesija pri kapucinski cerkvi, kmalu po 17. pa je krenila dolga procesija iz opatijske cerkve po Gosposki ulici, Dečkovem trgu, Prešernovi ulici in Glavnem trgu nazaj v opatijsko cerkev. Izredno mnogo ljudi se je v nedeljo ob 5. zjutraj udeležilo procesije pri cerkvi sv. Jožefa. Na velikonočno nedeljo je krasno sončno vreme izvabilo velike množice prebivalstva na kraje in daljše izlete. V ponedeljek se je nebo pooblačilo. Dopoldne se je mnogo ljudi udeležilo službe božje v cerkvi sv. Miklavža nad Celjem.

POLARNI SIJ

Na velikonočno nedeljo okrog 19. se je jasno nebo na vzhodni strani Celja krvavo pordečilo. Nebo se je rdečilo dalje proti zapadu. Velikastni prizor je trajal do 19.30. Ljudje so kmalu spoznali, da je preprekel nebo in naravo polarni sij.

NOVI GROBOVI

V celjski bolnici je umrla na velikonočno nedeljo po hudem trpljenju v starosti 63 let dolgoletna raznašalka »Jutra« in »Slovenskega Naroda« ga. Lucija Gunšerjeva, žena upokojenega finanč. podprelegnika v Celju. Nadalje so umrli v celjski bolnici: v četrtek 57letna zasebnica Marija Jarmošková iz Celja, v soboto 29letni posestnik sin Franc Krajnc iz Slivnice pri Celju in posestnikov sinček Anton Gubenšek iz Vrhanja, v nedeljo pa 14letni posestnikov sin Alojzij Tomaž iz Kal pri Vranskem. Na Dečkovi cesti 26 je umrl v petek sinček narednika Zvonimir Škerl, na Spodnji Hudičji 84 pa v nedeljo 88letni blvi železničar Anton Orličnik. Pokojnik bodi ohranjen lep spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

Polarni sij so videli tudi na Dolenskem

Novo mesto, 25. marca. Na velikonočno nedeljo okrog 19. se je na severni strani neba pojavil izza hribov rdeč sij, ki se je palogoma širil in po 35. minutah zavzel naravnost ogromen obseg. Zaradi nenavadnega pojava so se povsod začeli zbirati ljudje, ki so občudovali sij in ga seveda komentirali na razne načine. Seveda je sij najbolj razburil ženske, ki so bile mnenja, da je to predznak dolge in hude vojne.

Naše gledališče

DRAMA

Torek, 26.: zaprto.
Sreda, 27.: Praznik cvetočih češenj. Red sreda.
Četrtek, 28.: Severna lisica. Red Četrtek.
Petek, 29.: Kupčija s smrtjo. Red B.

OPERA

Torek, 26.: zaprto.
Sreda, 27.: Adriana Lecouvreur. Red B.
Četrtek, 28.: Lumpaciulus Vagabundus. Izven. Znižane cene.

Meningitida

Meningitis, nalezljiva bolezen otrpenja tilnika, se je na žalost zadnje čase prenesla tudi v naše kraje in je napadla vrsto žrtev, zlasti med mladino, med katero je ugrabila tudi nekaj življenj. Iz Kresnic poročajo, da se je pojavil že 15. primer meningitide. Zbolel je neki 12letni fant ravno za praznike in to v vasi ob vzhodju Šmiklavškega hriba. Mladega bolnika so takoj potem, ko ga je obiskal zdravnik, prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Ljudje so zaradi te bolezni precej prestrašeni. Otroke drže doma in jih ne puščajo nikamor. Zdravstvena oblastva so dala v ogroženih krajih potrebna navodila, kako se je treba varovati pred to boleznijo.

Tudi v logaškem srezu se je pojavila meningitida in sicer je bil prvi primer obolenja v okolici Logatca. Bolezen se je končala s smrtjo mlade žrtve Prispela so nadaljnja poročila, posebno iz Loške doline, iz Nove vasi in z Blok. V Logatcu samem so

Maribor čez praznike

Maribor, 25. marca

Na veliko soboto popoldne so mariborske mame in gosposdinje pridno nosile blagoslovjavat velikonočne dobrote, zvečer so bile tradicionalne vstajenske svečanosti, nakar je sledila promenada ki se je nadaljevala v nedeljo dopoldne ob tople prijetavojnih sončnih žarkih Pomladna moda je pohitela na plan. V ponedeljek so bile vremenske prilike manj ugodne. To pa ni motilo Mariborčanov, da ne bi šli v »Emav« na razne okoliške izletne postojanke. Zaživel je tudi jožefovski prater.

Žalostna dirka v smrt

28letni elektrotehnik Friderik Rečnik s Pobreške ceste se je peljal s svojim motornim kolesom iz Maribora proti Sv. Janžu na Dravskem polju po opravkih. Proti večeru se je potem vračal z motorjem v Maribor. Blizu se je že mestu pa se je hotel izogniti nekemu avtomobilu. Pri tem je očitno izgubil oblast nad svojim vozilom. Omahnil je in priletel na tla. Obležal je negiben in z nevarnimi poškodbami na glavi in po vsem telesu. Mariborski reševalci so bili takoj obveščeni o nesreči, pa so nesrečnega Rečnika prepeljali v mariborsko splošno bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da ima razbito lobanjo. Vsa njihova prizadevanja, da bi mu resili življenje, so bila zaman. 36 ur je bil mladi Rečnik v nezavesti, davi pa je podlegel smrtonosnim poškodbam in je izdihnil. Nesrečna smrt je zbudila globoko sočutje z žalostno usodo nesrečnega Friderika Rečnika. Žalujemo svojcem ob bridki izgubi naše globoko sožalje. Pokojni Friderik Rečnik je sin lastnika elektrotehn. podjetja g. Rečnika na Pobreški cesti.

S smučarsko palico

ga je prebodel do smrti

Sredi igre je nenadno navalil neki fant na 16letnega posestniškega sina Ignaca Gerika. Zaletel se je vanj s smučarsko palico, ki jo je s tako močjo zapil v zadnji del trupla Ignacija Gerika, da je ostrina predrla telo ter izstopila spredaj v trebušnem delu. Gerik je obeležal v krvi in nezavesti. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so se trudili, da bi dečku ohranili življenje. Nesrečni Gerik pa je v grozni mukah izdihnil. Orožniki se pečajo sedaj s to zadevo ter jo razčiščujejo.

Velikonočno streljanje je terjalo svoje žrtve

Pri Dobravi je streljal z močnarjem 39letni Ivan Mohorič, ki je dobil pri tem poškodbe na telesu, zlasti na rokah na Ceršaku je naboj odtrgal prste 27letnemu Alojziju Šauperlu. 13letni Hugo Lamprecht iz Zgornjega Radvanja je pri streljanju s karbidom dobil opeklino na rokah. Drobič močnarja, ki je bil preveč nabit in ki se je zaradi tega razletel, so občutno poškodovali na nogah 35letnega Aleksandra Kolarija s Kozjeje vrha. Nevarne poškodbe na očeh ima 24letni posestniški sin Josip Zemljich iz Radencev, ki je streljal z močnarjem in pri tem napadno ravnal. Bati se je, da bo ob vid. 20letnemu krojaškemu pomočniku Petru Zlatiču se je predčasno sprožil močnarjev naboj Zlatič je obeležal z groznimi poškodbami po obrazu. Njegovo stanje zbija resno skrb. Vse poškodovance so odpremili v mariborsko splošno bolnišnico.

Razmesarjen, zaklan

Na grozen način je bil ubit 20letni posestniški sin Josip Potočnik iz Paradiža v Halozah. Stevilni fantje so bili zbrani v kleti pri posestniku Mihaelu Fridauerju. Med njimi je bil tudi 24letni Jakob Koletnik, ki se je dodobra naučil izborne haloške kapljice. Ko so se fantje vračali domov, pa je Koletnik zaradi malenkostne besede naravnost pobesnel. Z nočem je navalil na Potočnika, ki se je zgrudil krvav na tla. Še na tleh ležečemu je zadal Koletnik več vbodljivcev v telo, ki je bilo popolnoma razmesarjeno. Koletnik je pobegnil v neznano smer truplo nesrečnega Potočnika pa so obducirali v mrtvašnici pri Sv. Barbari. Grozni uboj je zbudil med ljudmi precejšnje vznemirjenje.

Z nožem nad ženo

Pri Duhovi v Metavi pri Sv. Petru niže Maribora je nastal prepri. Ostre besede so in navalil z njim na svojo 32letno ženo vzmirile Ivana Duha, ki je zgrabil za nož Marijo, ki je obežala s krvavimi poškodbami. Duhovo so morali prepeljati v mariborsko splošno bolnišnico. Z zadevo se pečajo orožniki.

Številni smrtni primeri

so bili za letošnje velikonočne praznike. V splošni bolnišnici je umrl 78letni delavec Florijan Šket, v Vetrinjski ulici 71letna zasebnica Marija Daks, v Slovenski 40 69letna zasebnica Terezija Obrecht, v splošni bolnišnici 54letni posestnik Ivan Rapoc, istotam 43letni posestnik Ivan Kozjak iz Ribnice na Pohorju, v splošni bolnici 36letni čevljarji pomočnik Viktor Kocman, istotam 65letna invalidova žena Lucija Gunglova, na Ptujski 5 na Pobrežju 65letni mizarjski pomočnik Franc Horvat, v Radvanju v Hostejevi ulici pa skladiščnik Ivan Lobe.

ARTIN

Dobra prebava pol zdravja! Lahko, normalno izpraznjenje pri zapeki, lenivosti črevesja vam omogočijo ARTIN dražeje dr. Wandera. 2 kom din 1.50; 12 kom din 8.—; 60 kom din 27.—.

Reg. S. br. 22115/33

doslej zabeležili le en primer obolenja in je bil mali bolnik oddan v ljubljansko bolnišnico. Prebivalstvo mora samo biti previdno in naj se izogiblje hiš, kjer se je bolezen pojavila. Potrebna pa je tudi higiena grla z zadostnim grgranjem.

Štorklja in smrt

23letna Milka Cafova iz Sv. Barbare v Slovenskih gorah je povila na cesti zdravo dete. Pri tem pa se je onesvestila. Izgubila je toliko krvi, da je bilo njeno stanje brezupno, ko so jo našli mimoideci in oskrbeli takojšen prevoz v mariborsko bolnišnico, kjer je revica umrla zaradi posledic izkrvavitve. Dete je ostalo zdravo. Vsi, ki so poznali nesrečno Cafovo, pomilujejo njeno trpko usodo.

Otroka je našel

pri pragerskem ribniku

Ekonom Stanko Drolc je našel v bližini pragerskega ribnika v pragerskem gradu 6 do 8 tednov staro dete ženskega spola. Dete je bilo jokalo, zavito je bilo v cunjce. Ekonom g. Drolc je poskrbel za dete in naznanil zadevo orožnikom, ki sedaj iščejo brezsrčno mater.

Lepi uspehi Ljudske univerze v Studencih

Enajst let vrši studentska Ljudska univerza svoje vzvišeno ljudsko prosvetno poslanstvo v naših delavskih Studencih. Ta prepotrebna socialno prosvetna ustanova ob meji je dala lep zgled, kako je treba v današnjih časih skrbeti za širjenje prosvete med delovnim ljudstvom in skladu z delavskim značajem naselbine. Lepo bilanco so pokazala po sklepnem predavanju: urednika dr. Frana Vatovca o zakonih in pojavih dinamike klena poročila vzorno marljivih funkcionarjev Ljudske univerze v Studencih. Poročali so predsednik župan A. Kaloh, šolski upravitelj Kontler, tajnik Oblak in blagajnik Pušnik ter g. Lintner za nadzorni odbor. Ljudska univerza šteje 92 članov. Med temi je 48% železničarjev, 20 odstotkov izobražencev, 16% obrtnikov in trgovcev, 6% delavcev in 4% posestnikov. Predavanj je bilo 21, ki so trajala 37 ur in 27 minut. Gotovina v hranilnici in v ročni blagajni izkazuje 6189.50 din. Pri volitvah so bili izvoljeni: A. Kaloh predsednik, gg. Lintner in Kontler podpredsednika, Oblak tajnik, Pušnik blagajnik. Odborniki: Rantaševa, Padežnik, Horvat, Plevač, Kac in Goloveršnik. Tudi je občni zbor soglasno izvolil za častnega člana g. šolskega nadzornika Ernesta Vranca, sedaj v Laškem, ki je bil med sezono imenovan za šolskega nad

Pravoslavna cerkev v Rusiji

Ruska cerkev je kot edina izmed starih družabnih in kulturnih sil kljub vsem naporom boljševizma do danes v neki meri ohranila svoj položaj

Pogled na Kremelj

Na zapadu malo vemo o tem, kaj se dogaja v današnji Rusiji, a še posebno malo nam je znanega o usodi ruske pravoslavne cerkve, ki se je od vsega početka boljševizmu ostro postavila po robu.

Čeprav je rdečemu režimu uspelo, da je v veliki meri uničil stari ruski svet — caristični državni aparat, plemstvo, privatno podjetnost v industriji in denarstvu, veleposost — ni mogel streti ruske cerkve, kakor da je v resnici zidana na skalo. Sicer se je v zadnjih dveh desetletjih dobera skrčilo število prijaznih cerkve s kupolami po mestih in vaseh; a čeprav so se pod težo preganjanja, kakršnega že dolgo ne pomnimo, decimiral vrste duhovščine — množice popov so pomirle po zaporih in od gladi, drugi so odvrgli talarje in se zatekli v razne druge poklice, a nekateri izmed njih so se pojavili celo v uredniških brezbožnega tiska, kjer kot »strokovnjaki« pomagajo smešiti in pobiti vero — kljub vsemu sta ruska cerkev in njena duhovščina še zmerom obdržali svoje poslanstvo.

Čudež pred Kremeljem

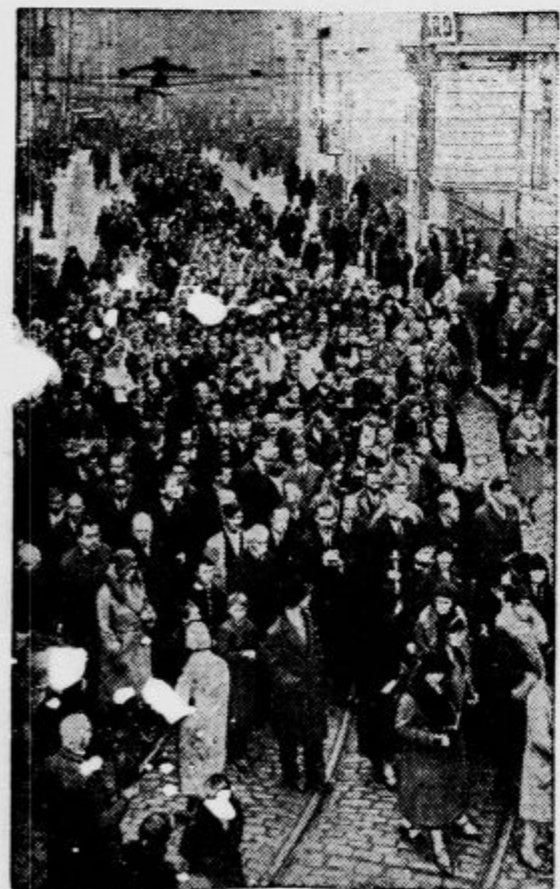
Ruska pravoslavna cerkev, ki je bila s tisočimi nitmi nerazdružljivo zvezana s carizmom, že nasproti demokratični vladi, ki jo je prinesla februarjska revolucija 1917, ni zavzela prijaznega stališča. Toliko bolj so se nasprotstva zaostrila, ko so oblast prevzeli boljševiki, ki so uničenje vere in cerkve smatrali za eno prvih točk svojega programa. Ko so rdeče čete navalile na Kremelj, se je zgodilo nekaj nenavadnega: kroglice, ki so nešteto krat navdale močnega ozidja stare carske trdnjave, niti enkrat niso ranile svetih kipov, ki krasijo kremelske portale. Za preprostega ruskega človeka je bil to čudež, in preden je Kremeljski padel, je čez bodoči Rdeči trg še enkrat krenila ogromna procesija s prapori in banderi, s samim patriarhom na čelu.

Odpor patriarha Tihona

Patriarh Tihon, bivši pravoslavni škof v New Yorku, ki je bil izvoljen po revoluciji, je staro protiboljševsko stališče ruske cerkve vneto nadaljeval. Na tisoče popov je bilo preganjanih in pregnanih, patriarh Tihon sam je bil interniran. V njegovi predstobi v Donskem samostanu v Moskvi sta sedela dva uradnika črke in nadzorovala vsako občevarje z njim. Nekaj let je patriarh vzdržal v neenaki borbi, strla ga je šele diplomatska zvijačnost boljševikov. Sredi državljanske vojne se je začelo reformacijsko gibanje, iz pravoslavja se je porajala nova »živa cerkev«, ki je skušala stare verske dogme prilagoditi sovjetskemu sistemu. Oficijsko se je boljševiška oblast zadržala strogo rezervirano nasproti temu pokretu, na tihem pa ga je podpirala iz vseh svojih moči. Stari patriarh se je zgrozil od nevarnosti novega cerkvenega razdora, ko je rusko pravoslavje že prej doživelo občuten udarec z ustanovitvijo samostojne ukrajinske cerkve.

Prva kapitulacija in poslednji triumf

Usoda je hotela, da se je prav tedaj pojavila v Moskvi posebna delegacija iz Vatikana z mislijo, da pomaga pri reševanju gladujočih ruskih pokrajin. Sovjetska vlada se je takrat ukvarjala z idejo, da z rimskim papežem sklene konkordat, ki bi

Procesija v Bukarešti proti brezverstvu sovjetov

utegnil pravoslavni cerkvi močno škodovati. Na vse to je patriarh Tihon rajši sklenil sporazum, ki je bil pač dovolj bridkega za starega, idealnega cerkvenega borca. Objavil je pastirsko pismo, v katerem je samega sebe obtožil upora proti državi oblasti, skesano poklical svoje prejšnje politiko, ukazal pokorščino duhovščini in odredil, da cerkev svoje zaklade izroči

državi. Kmalu nato je umrl. Pogreb tega prvega in poslednjega patriarha novega časa v Donskem samostanu je bil poslednja velika demonstracija stare ruske pravoslavne cerkve.

Vedenski in Lunačarski

A borba s tem še ni bila pri kraju. V besedilu sovjetske ustave je bila takrat še zakonjena »svoboda verske in protiverske propagande«. V dvorinah javnih ustanov se je občinstvo zbiralo k zanimivim, duhovitim diskusijam, v katerih sta se vodja nove »žive cerkve« Vedenski in ljudski komisar za prosveto Lunačarski pričkala o eksistenci boga. Besedilo ustave se je kmalu izmenjalo tako, da je ostala samo še »svoboda protiverske propagande«. Ustanovila se je Zveza brezbožnikov z nalogo, da vero do kraja uniči. Od takrat ni bilo v Rusiji večje obhoda, v katerem brezbožniki ne bi s karikaturnimi in lutkami žalili duhovščine in cerkve, po veselih prireditvah in krčmah so se razlegale za vero in cerkev žaljive popevke. Pri vsem tem pa potreba po iskreni vernosti v ruskem narodu ni pojenjala. Vse brezbožniško preganjanje ni moglo preglušiti zvona ruskih cerkva in sproščnosti, v kateri se je ljudstvo predajalo cerkvenim slavljem.

Velika noč 1933

Leta 1933. so bile o veliki noči cerkve prenapolnjene, a kar je bilo še posebej zanimanja vredno: pri službi božji je bilo več mladine kakor pripadnikov starejšega rodu. Mladina, ki jo je protiverska propaganda do takrat tako čvrsto držala v rokah, se je iznenada znašla v cerkvi, kakor je bila že od nekdaj navada. Krepe, mlade roke so zgrabile drogeve bander, mladi glasovi so zapeli v zboru. Iskrena vernost, ki se je bila pod težo propagande pogreznila na dno, je spet privrela na dan. Izkazalo se je, da je množica podeželske mladine, ki je prihajala v mesto, da v revolucionarnem vrvežu napravi boljšo kariero, na tihem ostala zvesta staremu verskemu prepričanju. Čez dan so bili ti ljudje člani boljševiških strokovnih organizacij in brezbožniki, v tihih urah pa so zahajali pred ikone v cerkve da poprosijo nebeške zaščitnike za pomoč v življenjski borbi.

Kompromis

Ob neki priliki je uvaževan sovjetski funkcionar rekel nekemu tujemu inozemskemu državljanu: »Mi smo po svetovnem nazoru sicer proti vsaki veri, a naše razmerje do ruskega pravoslavja je nekaj čisto posebnega. Naša pravoslavna cerkev ni bila nikoli neodvisna, temveč je bila zmerom samo privesek carističnega sistema. A ko bo napočil čas, da bo socializem dograjen in za naš režim ne bo nobene nevarnosti več, če bo takrat delavski razred se občutil potrebo po kakšni veri, bomo tej potrebi tudi skušali zadovoljiti.« Ko je boljševiška oblast leta 1934 sklenila sporazum s kmeti, je začela tudi s cerkvijo mileje ravnati. Takrat je šla parola: Človek je lahko veren, pa je vendar dober sovjetski patriot. Zveza brezbožnikov je morala ubrati nove metode dela. Verska propaganda sicer še zmerom ni dovoljena, pač pa je od takrat dana svoboda bogoslužja. Protestantje, katoliki, judje so že zdavnaj

izgubili pravico, vzgajati svoj duhovni naraščaj, pravoslavni in mohamedanci pa so ohranili vsa svoja semenišča — edina, ki jih sovjetska oblast še tolerira.

Problem mlade popovske generacije

Prva leta so po tradiciji predvsem popovski sinovi obiskovali ta semenišča. V kratkem pa so se prav popovski sinovi pod vtisom nove boljševiške propagande začeli odrekati svojih staršev. Vsakomur je bilo jasno: če se posvetiš duhovniškemu stanu, boš preganjan in zavrnjen. In vendar se še zmerom najde mnogo mladih ljudi, ki si kljub temu, da so jim na voljo vsi svetni poklici, kolikor jih je še v sovjetski Rusiji, izberejo vprav duhovniški stan. Malo je mladih duhovnikov, mnogo manj, kakor jih je bilo v prejšnjih generacijah, a ti so toliko globlje in bolj fanatično zrasli s svojim poklicem. Po letu 1934 so demonstracije proti cerkvi precej pomehale. Sovjetska šola je svoj antireligiozni program zamenjala z areligioznim. Potem je prišla nova sovjetska ustava. Tudi po nji je še zmerom prepovedana propaganda javne verske propagande, a dovoljuje izvrševanje bogoslužja. Prav tako je še zmerom v veljavi zakon, ki prepoveduje verski pouk oseb pod 18 leti.

Patriarh Tihon po brezbožniški karikaturi

Komunisti brez nadzorstva nad cerkvijo

A kar je najbolj važno: nova ustava je tudi duhovščini vrnila državljanske pravice. V praksi ruski popje sicer še zmerom pripadajo vrsti državljanov drugega razreda, ki so podvrženi posebnemu državnemu nadzorstvu in posebni nevarnosti. A kar je nekaj čisto izrednega: V sovjetski Rusiji zakon ne pripušča nobene organizacije, v kateri komunisti ne tvorijo vodilnega jedra. Komunist pa ne sme biti pobožen, versko usmerjen, zato tudi ne more biti član verskih občin. Tako se je čisto po naključju pripetilo, da so verske občine v sovjetski Rusiji edine organizacije, na katere komunistična stranka nima nikakega vpliva. Država jih lahko nadzoruje samo po svoji policiji.

PRI IZPITU

Profesor: »Povejte mi, gospod kandidati, čemu ima človek slepič?«
Kandidat: »Seveda... hm, vedel sem to gospod profesor, toda v tem trenutku sem pozabil.«

Profesor: »O, nesrečni človek! Edini vi ste bili na svetu, ki ste to vedeli in še vi ste pozabili!«

POTEPUHA

Dva potepina sta šla mimo njive, kjer je kmet sejal. Porogljivo mu rečeta: »Oče, l edelajte, a midva bova uživala sad vašega truda!«

»To je prav lahko mogoče,« odvrne kmet, »pravkar sejem konopljo za vrvi.«

Na ognjeni gori

pod katere se mrtvo mesto dram iz sna

Neapelj, na pomlad.

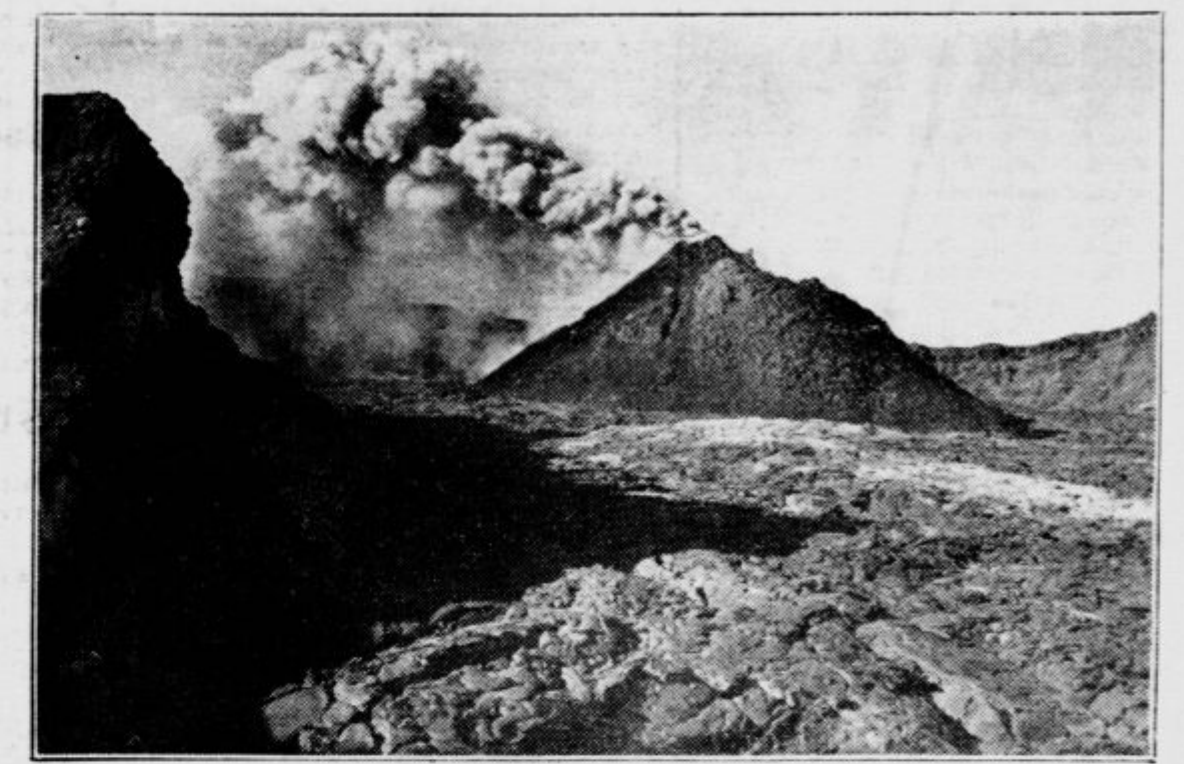
Vsa široka ravnica okrog Vezuva je kakor rajski vrt v bližini pekla, ker je ravno vulkanski teren za nekatere rastline prav primeren. V času, ko je pri nas doma še precej mraz, se pelješ tukaj dolge ure poleg plodnih vrtov pomaranč, mandarinov in citron, katerim je nedavno dozorel rumeni sad, ki daje vsej krajini izreden čar. Posebnost Neapelja so tudi prodajalne pi-jace iz tega sadja, bogato okrašene z novim pridelkom. Na strminah vulkana raste tudi plemenita trta, ki ima mednarodni sloves: Lacryma Christi. Sicer je mediteranska in subtropska flora bogato zastopana z oljkami, pinijami, cipresami, različnimi vrstami kaktusov in vsemi mogočimi cvetlicami. V vsej široki okolici so močni sledovi ohladnih tokov sivkaste lave, spomini raznih erupcij, pod katerimi je prenehalo vsako življenje. Ti tokovi dosežejo ponekod skoraj morje. Sicer pa lavo sedaj koristno uporabljajo kot odlično sredstvo za popločenje ulic.

Pot na Vezuv

Izhodišče za zobčano železnico na Vezuv je postaja Pugliano na circumvesuviani, posebni železnici, ki kroži okrog ognjene planine. Nagib železnice postaja vedno večji in je končno 25 odstotkov, tako da je samo za en vagon potrebna še posebna lokomotiva. Na višini 600 m je znani vezuvski observatorij, katerega rdečkasta stavba se vidi daleč naokrog. Drugo leto bo slavil stoletnico, kar ni malenkost za to

vsa srečna Campania kakor na reliefni karti. Levo dosti daleč v morju modri obris Caprija, ki je nekako podoben antičnemu sarkofagu, pred sorrentskim polotokom skalnata planina Sant Angelo, v krasnem zalivu Castellamare di Stabia, potem nešteti lepi kraji v dolini med Vezuvom in Apeninskim vencem, globoko doli leži Pompej, od Sorrenta do Neapelja se drži pet mest z 20—40 tisoč prebivalci, med

ninci hodijo na Vezuv tudi peš in pridejo gor v štirih urah. Ponoči se vidi tudi visoki plamen, ki ga spremlja vsaka eksplozija, kar daje še veličastnejši vtis. V zadnjem času razmišlja profesor termijske fizike na neapeljski univerzi g. Carlevaro o možnostih izkoriščanja velikanse energije Vezuva. Po mnenju znanega fizika bi morali od obale, najbrže pri Torre del Greco, vrtati vod v bazalt, ki bi šel neposredno v ognje-

Ognjena gora bruha

njimi je zlasti znano Torre Annunziata, v katerem je menda petdeset tovarn špagetijev, makaronov in drugih italijanskih narodnih testenin. Seveda je od tod tudi najlepši pogled na Neapelj z vsemi višavami, ki mu dajejo poseben čar. Na desni strani se ta nebeška slika konča zopet z modrimi obrisi manjših polotokov in večjih otokov. Vzpenjača opravi višinsko razliko 400 m v desetih minutah.

Pred durmi pekla

Od zgornje postaje vas vodnik vede na rob žrela, ki je okrog 700 m široko. Dosegli smo višino 1186 m, kolikor je ima sedaj Vezuv. Doslej smo videli samo mrtve tokove lave in drugo vulkansko kamenje. Komaj na robu žrela stopa pred nas v vsej grozi živi ognjenik v svojem peklenskem delovanju. Tukaj prvič razločno slišimo eksplozije, ki se neprenehoma ponavljajo. Stene žrela so iz rdečkasto rjavega bazalta in morda deset metrov visoke. Stopamo oprežno po steni navzdol do potja lave, ki se je komaj pred daljšim ali krajšim časom strdila. Povsod dela lava oblike ogromnih vrvi in vozlov. Tukaj je lava že bolj sveža in črna. Svet, po katerem stopamo, je povsod topel, ponekod skoraj vroč in le nesigurno sledimo voditelju. Imamo občutek, da so tla pod nogami nesigurna in da se naenkrat lahko vse to zruši. Toda znanstveniki so odkrili vse nevarne muhe ognjene planine in jim moramo zaupati. Vsa kraterska dolina se kadi od vseh mogočih plinov, med katerimi žvepleni ponekod rumeno barvajo lavo. Srečamo cela skalovja rumeno do rdečkasto rumeno pobarvana. Včasih nas žvepleni plini objemajo z vseh strani, da komaj dihamo. Potem je treba zopet preskočiti skalovje lave. Končno smo se približali konusu. Sedaj že različno štiri eksplozije različne sile, od slabše do najmočnejše, ki meče že ob normalnih razmerah velike količine razžarjene lave. Nad konusom se vzdiguje ogromen bel dim. Sedaj komaj vidimo, kako je velik. Meša se z oblaki in se širi tam do Apeninov. Zakrije celo sonce. Od konusa smo oddaljeni le petdeset metrov, bližje pa ne smemo, kajti tam že pada vroča lava v smeh svetlordečih, raztrganih krpah. Na drugi strani konusa postaja skorja, po kateri hodimo, vedno bolj tenka in vroča. Približamo se kraju zadnje erupcije, Na-

ni pekel vulkana s svojimi ogromnimi temperaturami. Para bi se pri toploti 150 stopinj vodila do centrale, kjer bi v kondenzatorju za morsko vodo razvila energijo, s katero bi lahko obračali turbine, ki bi proizvajala na stotine Kwh.

V mrtvem mestu

V neposredni okolici Neaplja sta najvažnejši arheološki najdišči za zgodovino antične umetnosti: Pompeji in Herculaneum, zaradi prve erupcije Vezuva v zgodovinski dobi zasuti mesti. Pompeji so bili bogato trgovsko mesto in letoviški kraj rimske gospode, obe mesti ob morju. Umetniški okus je bil izredno razvit in v obeh mrtvih mestih je ostalo ohranjenih toliko rimskih in grških umetnin velike vrednosti, da se nam zdita kot prava muzeja. V Rimu in drugod po Italiji so izkopali številne javne palače, toda življenje v zasebni rimski patricijski hiši je postalo znano komaj po teh izkopninah.

Od Neaplja do Pompeja je približno uro z vlakom in je mogoče doseči mrtvo mesto z državno ali circumvesuvsko železnico. Komaj polovica Pompejev je izkopana in za bežni pregled tega je potreben vsaj en dan, saj je to bilo mesto dvajsetih tisočev prebivalcev. Mesto je nekoliko bolj oddaljeno od Vezuva in ga ni dosegla lava, temveč je bilo zasuto od dežja lahkih kamenčkov, lapilov, pepela in vroče vode, kar je padalo nanj neprenehoma dva dni in eno noč ter ga zasulo 7 do 8 m visoko. Mrtvo mesto so zopet odkrili proti koncu 16. stoletja, ko so gradili neki kanal, toda s sistematičnim izkopavanjem so pričeli koncem 19. stoletja. Antična zasebna poslopja so bila vsa zgrajena na enak način, njihovi prostori so se grupirali okrog velikih, svetlih dvorišč. Proti cesti je bila včasih kolonada. Prvo dvorišče se je imenovalo atrium, drugo vežice z vrtem peristilium, okrog pa so se vrstile večje in manjše dvorane. Sobe okrog prvega dvorišča so bile bolj namenjene gostom in službenim opravilom, okrog drugega pa izključno rodbini. V drugem nadstropju so stanovali sužnji. Tudi rimske trgovine so bile ob glavnih ulicah. Izkopavanja se vrše pod strokovnim vodstvom in skušajo sedaj vse obnoviti tako, kakor je bilo pred dva tisoč leti. Tudi vrtove so zopet zasadili z rastlinami, ki so uspevale že v rimski

Pogled na Neapelj z Vezuvom v ozadju

enkrat se skorja odpira in pod njo teče tok razžarjene lave. Vodnik zgrabi košček z železno palico in vtisne novčič. V nekaj minutah se lava ohladi in že imate pepelnik prav iz vulkana. Pri vsakem izbruhu je imela lava drugo barvo in se je razvila s tem posebno domačo industrijo. Sprehod po žrelu traja okrog dve uri. Pred Vezuvom proti severu je v obliki srpa drugi vrhunec, okrog 50 m nižji, Monte Somma. To je zgodovinski ognjenik, ki je zasul Pompeje in Herculaneum v prvem stoletju po Kristusu. Danes je to mrtvi vulkan z nekaj vegetacije. Med njima je severna dolina, tako imenovano Dvorišče konja, v katerem sta dva manjša vrhunca, Colle Margherita in Colle Umberto I., ki sta nastala zaradi erupcij. Na vzhodni strani je Dolina pekla. Po zadnji veliki erupciji Vezuva leta 1906, ko je bilo uničeno veliko število krajev, se je zrušila vase tudi znana oblika piramide, ki je sedaj na vrhu odrezana, kakor je to bilo pred dva tisoč leti. Od uničenja rimskih mest do leta 1500 je bilo devet izbruhov, potem je nastopil mir do leta 1631, in od takrat do danes, torej že tri sto let, Vezuv stalno deluje. Posebno v zadnjem in zlasti v predzadnjem stoletju je sledila katastrofa za katastrofo. Nevarnost ni prišla več od zgoraj, marveč so se ob strani odpirala nova žrela. Pla-

dobi in tudi vodnjaki so zopet v obratu. Povsod je dobro ohranjen pločnik s sledovi težkih rimskih vozil. Obiskovalec ima tako priliko občudovati vse podrobnosti starinskega mesta. Pri starejših izkopninah so skušali samo restavrirati poslopja in so pustili kvečjemu freske in mozaike. Vse ostalo so zbrali v nacionalnem muzeju v Neaplju, ki je že prenapolnjen z umetninami. V novem času uporabljajo boljše metode pri izkopavanju in pustijo vse najdene predmete na kraju najdbe. Zanimivo je, da so bili Pompeji ravno sprčo propasti v največji volilni borbi in so skoraj po vseh zidovih dobro ohranjena volilna gesla, napisana z rdečo barvo.

Misterijem na sledu

Med ruševinami so našli tudi veliko število skeletov nesrečnih žrtev, v mnogih primerih s svojimi največjimi dragocenostmi. Na begu je nesrečnike dohitela smrt. Našli so tuči cele rodbine, ki so se zamenj z orodjem v roki skušale rešiti iz smrtnega oklepa. Votline s skeleti so izpolnili z gipsom in so tako dobili odliv oseb v času njihove smrti. Odkrili so tudi amfiteater za dvajset tisoč oseb in vrhu tega še dve gledališči. Kakor vsa antična mesta, tako so imeli tudi Pompeji svoje središče, fo-

XVI. kolo v hrv.-slovenski ligi

Ljubljana na poševni ploskvi

Predvčerajšnjim je tudi zagrebška Concordia odnesla Ljubljani obe točki v ligi — po petem zaporednem porazu v letošnji pomladi — Gradjanski je na vrhu, Ljubljana pa na koncu tabele

LJUBLJANA, 25. marca.

Včeraj je bilo v hrvatsko-slovenski ligi na sporedu 16. kolo z vsemi petimi srečanji. Minulo soboto smo o izidih včerajšnjih tekem delali neke prognoze, ki pa se kakor že večkrat tudi to pot niso obnesle...

Za razna presenečenja in krizanje naših napovedi so včeraj poskrbeli Hašk in Bačka, pa tudi Ljubljana si je dala od zagrebške Concordije zabiti preveč izdatno porčijo. Hašk je na osjčkih tleh gladko dobil obe točki, še bolj presenetljiva pa je zmaga, ki jo je Bačka napravila v boju z močnimi Saškovi. Gradjanski je še enkrat zabil pet golov in ni prejel nobenega, to pot varadžinski Slaviji. Hajduk pa je prav tako z razliko petih golov obračunal z domačim rivalom Splitom.

Stanje v prvenstveni tabeli se po nedelj-skih izidih ni spremenilo bistveno. Na vrhu in na koncu je ostalo vse pri starem, zato pa je v sredini Hajduk prehitel Saška in se vsidral na tretje mesto. Bačka pa je potisnila Varadžince za eno mesto nižje proti koncu. Ljubljana je ostala — zdaj že brčkone dokončno — deseta med desetimi ali recimo — zadnja.

Prihodnje nedelje ligaških tekem ne bo, ker igrajo tri naše nogometne reprezentacije mednarodne tekme z Rumuni. A moštvo in mladina bosta nastopila proti rumunskim izbrancem v Bukarešti, obenem pa bo v Beogradu B moštvo igralo reprezentančno tekmo z drugo rumunsko garnituro.

Slika prvenstvene tabele bo do naslednjega kola, ki bo šele drugo nedeljo aprila, naslednja:

Gradjanski	16	15	1	0	82:5	31
Hašk	16	10	2	4	38:26	22
Hajduk	16	8	2	6	48:29	18
Sašk	16	8	2	6	29:30	18
Concordia	16	8	1	7	37:32	17
Slavija (O)	15	4	4	7	23:39	12
Split	15	5	2	8	20:38	12
Bačka	16	5	1	10	21:44	11
Slavija (V)	16	4	2	10	22:33	10
Ljubljana	16	2	3	11	25:59	7

(Tekma Split : Slavija (V) je upoštevana 3:0 par for fait za Varadžince.)

V naslednjem naša poročila.

Concordia : Ljubljana 4:1 (4:0)

Včerajšnja prvenstvena nogometna borba domačega ligaša s Concordijo iz Zagreba je privabila na igrišče ob Tyrševi cesti

skoraj tisoč gledalcev.

ki pa so bili priča ponovnega poraza domačega moštva.

Vreme je bilo sončno, malo vetrovno in za igro prav idealno. Prihod gostov in domačih na igrišče je publika viharno pozdravila. Igra v splošnem ni bila na poseben višini, kar velja predvsem za domače moštvo, ki je zaigralo v prvem polčasu tako slabo, da so gostje, ki so pokazali lepo tehnično in skupno igro, kar z lahkoto dvignili razliko na 4:0. V drugem delu igre so domači zaigrali odločnejše in tako gostje kljub premoči v igri niso mogli ustreliti nobenega gola več, pač pa se je domačim posrečilo zabiti častni gol.

Concordia je nastopila v postavi: Čulik, Kramer, Paviša, Hudika, Pogacnik, Vučelovki, Beda, Puksec, Pavletić, Jazbec, Zemljčić.

Belo-zeleni iz Zagreba so se v tej stvari pokazali kot moštvo z odličnim tehničnim znanjem in dobro skupno igro. Obramba je zelo dobra, v srednji vrsti je briljiral izborni Pogacnik, v napadu pa je bil najboljši mož Pavletić, ki je bil za domače vse preveč nevaren in tudi — uspešen. V splošnem simpatično moštvo, ki je zaslužilo današnji uspeh.

Ljubljana je zopet nastopila v novi sestavi:

Lindtner, Ceglar, Bertoncelj, Čebohin, Pressinger, Boncelj, Kroupa, Repanšek, Grntal in Repanšek sta igrala vseh 90. Domači so se spet pojavili v spremenjeni postavi in že v prvih minutah igre je bilo videti, da tej borbi ne bodo kos. Obramba je v splošnem zadovoljiva, Ceglar in Bertoncelj sta bila prav dobra, Lindtnerju pa se pozna »pavzav« in tretji gol gre na ta račun! Kriliska vrsta je bila preslaba za ta zagrebški napad in tudi Pressinger ni srednji krilec; Boncelj je po odmoru mnogo grešil, kot srednji krilec pa je bil pozneje kar dober. V napadu je bil dober samo Erber, vsi ostali niso pokazali mnogo. Grntal in Repanšek sta igrala vseh 90 minut, če v predtekmi in zato ni zato nič čudnega, da v napadu ni šlo! Zdi se, da bo treba sestavi moštva za tako važne tekme posvetiti vse več pozornosti!

Kratek potek

Vse do 18. minute, ko Pavletić iz neposredne bližine pred golom doseže 1:0 za Concordio, je C. skoraj ves čas pred vratni Ljubljane. Domači se nikakor ne morejo znebiti; obramba ima mnogo dela. V 23. min. Puksec iz gneče povisla že na 2:0. V 30. min. ima Beda sam pred golom spet priložilo, toda njegov strel gre visoko. Minuto pozneje visoki Pavletić z glavo izbije žogo Lindtnerju in rezultat je 3:0. Lj. je v polju zelo slaba, gostje pridno izkori-

rum s kolonadami, kjer sta se strnili dve glavni cesti in kjer je bila cela vrsta prekrasnih poganskih hramov in drugih javnih palač. Toda naši so tudi že prve krščanske spomine. Oni del mesta, ki leži bliže morju, so večinoma že izkopani, toda na nasprotno stran je za več let dela. Mesto je bilo obkroženo z zidom z več vhodi, glavni je bil z morja. Vse mesto je sedaj zaradi lažje orientacije razdeljeno na devet odsekov, ulice in uličice so dobile svoja imena, poslopja so označili s številkami in značilnimi imeni. Z visokega Torre di Mercurio je čudovit pogled na to mesto misterijev. Poleg javnih in zasebnih poslopij so odkrili tudi veliko število trgovin, lekarn, gostilne, pekarije, tekstilne delavnice, kovavnice. Nekateri poganski hrami in javna kopališča so izredno dobro ohranjeni. Povsod po cestah so kamniti vodnjaki, v notranjosti hiš ponekod iz bron in mozaika. Med najboljšo ohranjeno palačo sodi Casa dei Vettii poleg Ville dei Misteri izven mesta in Menandrova v novih izkopanih. Seveda se poganska morala močno razlikuje od krščanske in zato kažejo v Pompejih marsikaj, kar je dostopno samo gospodom na posebno zahtevo. Samo v eni hiši so našli stroge nasvete in zato so jo tudi krstili za hišo »moralistov«. Krščanski svet ni imel nič kaj razumevanja za antične »simbole sreče, Ogrumna telovadnica, palestra v bližini amfiteatra, še ni popolnoma izkopana. Samo v Menandrovi hiši so našli 115 srebrnih posod raznih oblik velike umetniške vrednosti.

Do Herkulana je sam po ulici z vlakom vezuvala do postaje Pugliano, ali nekaj več s tramvajem. Za razliko od Pompejev je Herkulano pokrila lava do 28 m visoko, zato se izkopavanja vršijo s težavami kakor v rudokopih. Toda zato je tudi vse še bolj ohranjeno, tako celo tudi druga nadstropja hiš. V hiši nekega učenjaka so našli kar 1800 papirusov z napisi. Novi Pompeji so tujskoprometni kraj s prekrasno cerkvijo in visokim stolpom, ki gospoduje nad vso ravnico.

Dr. O. A.

ščaj. V 42. min. da Ceglar neprevidno žogo nazaj do vratarja, kar izkoristi hitri Zemljčić in žoga je spet v mreži 4:0.

V drugem delu igre zaigra Lj. odločnejše in v prvih 10 min. je pred golom C. precej živahno, toda razen kota ni nobenega uspeha. Nato preidejo v napad gostje, ki pa tudi pred golom niso več posebno nevarni. V 34. min. Grntal pošlje žogo Erberju, ta jo prisrebno odda Repanšku in rezultat se je izboljšal na 4:1. Po tem uspehu hišo domači zaigrajo že bolj korajžno, toda v napadu ni strelca in tudi obramba gostov je sigurna. V 43. min. uide Braničema Pavletić; sam je 10 m pred golom, toda ko se pripravi za strel, ga prehitita vratar in branilca. Lj. je do konca igre pred vrati gostov, toda izvije samo dva kota.

Sodil je g. Višnjčić iz Zagreba.

V predtekmi je Jadran z 2:0 odpravil rezervo Ljubljane, ki tudi ni zaigrala v običajni formi.

Gradjanski : Slavija (V)

5:0

ZAGREB, 25. marca.

Pred približno tisoč gledalci je včeraj Gradjanski z lahkoto zmagal nad varadžinsko Slavijo. Streli so bili: v 11 min. Matekalo, ostalih štirih golov avtor pa je bil odlično razpoloženi Wölfi.

Tekmo je sodil celjski sodnik g. Vebler.

Hašk : Slavija (O)

2:0

OSIJEK, 25. marca.

Včerajšnja ligaška tekma je enajstotica Haška iz Zagreba odigrala v prav lepem stilu in si zaslužno priborila obe točki. Do odmora se je Slavija še nekako držala, potem pa je bil Hašk absolutni gospodar na polju. Gole zanj sta zabila Duh II. in Pavejić II.

Hajduk : Split 8:3

SPLIT, 25. marca.

Ligaška tekma med domačima rivaloma se je končala z izdatno zmago boljše-

ga moštva. Hajdukovi so si že v prvi polovici igre zasigurali močan naskok, ki so ga v nadaljnjem še podvojili. Gledalcev je bilo 2500.

Bačka : Sašk 2:0

SUBOTICA, 25. marca.

Včerajšnja tekma za točke v ligi med Bačko in Saškom je prinesla domači enajstotici dve dragoceni točki. Tekma je bila zelo živahna in tudi precej razburljiva. Saškovi razen velike poštvovalnosti v tej igri niso imeli pokazati pozitivnih lastnosti.

Srbska liga

Rezultati XV. kola

BEOGRAD: Jugoslavija : Zemun 8:0.

ŽAK : Jedinstvo 2:0 (1:0).

SARAJEVO: Gradjanski (S) : Slavija (S) 3:2 (1:1).

NOVI SAD: Vojvodina : Bask 3:0 (3:0).

BOROVO: BSK : Bata 4:1 (2:1).

Mladinski pokalni turnir SK Mladike

LJUBLJANA, 25. marca.

Na velikonočno nedeljo je SK Mladika priredila mladinski pokalni turnir, ki ga je prišlo gledat nekaj sto gledalcev. Zal se je ta turnir končal z majhno neprijetno afero, ker namreč prireditelj turnirja Mostam kot zmagovalcu turnirja ni hotel izročiti razpisane pokala. Kakor kaže, bo morala v tej stvari brčkone posredovati še SNZ.

Dopolodne sta bili dve izločilni tekmi, in sicer Hermes : Moste 1:1. Igra je sprva kazala dobro, pozneje pa se je nemalo po sodnikovi zasluzi spremenila v skrajno surovo. V regularnem času je tekma ostala neodločena in prav tako tudi v podaljškju, nato pa je žreb za zmagovalca določil enajstotico Most.

V drugi tekmi je Mladika zmagala nad Marsom s 3:2. Favorit Mars je to pot popolnoma razočaral. Njegov napad je igral skrajno nekoristno in je zato moral zmago prepustiti odločnejši Mladiki. Enajstotica je igrala zelo poletno in zmago tudi zaslužila.

Popoldne sta bili obe finalni tekmi. V prvi sta nastopila oba dopoldnaska premagancina in je Mars zmagal nad Hermesom s 3:0. Ta tekma je bila prav zanimiva in živahna in se je posebno Mars odlikoval s precizno igro. Zmagovalac Mars je prejel lepo tolažilno darilo.

Glavna pozornost vse prireditve je veljala seveda finalni tekmi med zmagovalcema dopoldnaskih tekem.

Moste : Mladika 2:0.

Ta zadnja tekma je bila brez dvoma najzanimivejša v vsem turnirju in je imela posebno privlačnost še zaradi tega, ker sta se v njej sestala dva lokalna rivala. Obe moštvi sta se zelo trudili za zmago, vendar so bili Moščani v vseh linijah boljše ter so sigurno in zaslužno zmagali. Zmagovalca enajstotica razpisane pokala — kakor smo že uvodoma zabeležili — ni prešla z izgovorom, češ da v moštvo zmagovalca »ni nekaj v redu«. Ta zaključek turnirja je razumljivo zapustil med igralci in gledalci precej neugoden vtis.

Cross-country za prvenstvo Balkana

V nedeljo je v Carigradu zmagal med pojedinci Jugosloven Kotnik, pa tudi kot ekipa je bila prva jugoslovenska

(Pismo enega naših udeležencev s poti v turško prestolnico)

CARIGRAD, 22. marca.

Mnogo skrbi je bilo, preden smo jugoslovenski reprezentanti v cross-countryju za prvenstvo Balkana zapustili domovino. Reprezentanco tvorijo štirje Slovenci — Kotnik, Bručan, Kvas in Glonar — nekoč vsi Iliri, danes pa je Iliriji ostal zvest samo še Glonar. Toda ne glede na to se vsi prav dobro razumemo med seboj. Ko pišem o nas, moram takoj pohvalno pisati tudi o našem skrbnem vodji potovanja geometru Černetu. Za razvedrilo skrbi Bručan, ki igra venomer na orglice, vmes pa čita naš vodja še zadnja navodila trenerja Kleina. Če se kaj ustavimo za delj časa, tekamo v trenirkih sem in tja ob vlaklu.

V Beogradu so nam pripravili dva kupeja II. razreda, toda na spanje ni mislili mnogo, ker nas že kmalu čaka meja in moramo spet kazati potne listine. V četrtek zjutraj smo že sredi Bolgarije. V Sofiji stoji vlak precej časa, tako da imamo tudi tukaj nekaj izprehoda. Vožnja nam tako mineva ugodno in brez prevelike utrujenosti. Zelodeci si tolažimo v jedilnem vozu, pri čemer zelo skrbimo za Kvasa, da bi se mu ne primerilo kaj podobnega kakor lani v Atenah. Kvas reprezentira to pot naše Jesenice, od koder je za vsakega atleta prinesel lep znak. Pokrajina postaja zmerom bolj zelena in živa, čeprav v višinah še zmerom leži sneg. Pogled z vlaka je res krasen, saj je vsa Bolgarija kakor sama velika vrtnarija.

V Svilengradu preidemo na grška tla, toda le za malo časa. V mraku prestopimo slednjič turško mejo, kjer nas pričaka in pozdravi vodja turškega atletskega sporta dr. Adunu Hün. Tukaj zvezmo, da najbrže Rumunov in tudi Bolgarov ne bo. Bručan in Kvas sta vsa vesela, da ne bo Rumuna Christie, ki pri vsakem tekmu že kar od začeta marsikomu prekriža račune. Dr. Hün nam pove tudi imena vseh konkurentov in takoj začnemo delati prognoze. »Stari« Bručan ima tu glavno besedo, saj je že nekoč startal za naše barve v Carigradu in tam doživel svoj največji uspeh. Na razpolago imamo tudi načrt proge in marsikaj je ugotvil, kako bi se bilo najbolje pripraviti zanj. Potem slišimo o otoku Heybeli Ada, kraju tekmovalja, ki spada med najlepše letoviške kraje blizu Carigrada.

Okoli polnoči se nam pridružijo še tekači Grki in spremstvu svojih voditeljev. Kot-

nik in Bručan sta njihova ljubljena in mnogo si vedo povedati med seboj. Prišli so štirje, in sicer Ragazos, Nitsas, Varjakis in Mavropostolos. Ko vprašamo za Kyriakidesa, nam povedo, da se je slabo plasil na izbirnem tekmovalju. V ostalem pa pripovedujejo, da so pridno trenirali in so dobro pripravljeni. Jezik nam dela velike težave in večinoma govorimo — z rokami.

Tako smo se polagoma približali Marsarmu morju in se še precej dolgo vozili ob njem proti turški prestolnici. V petek okoli 9. smo zapeljali v predmestje Carigrada in ne dolgo za tem tudi na končno postajo. Z avtomobilom nas spravilo v hotel »Tokatlani«. Popoldne smo opravili majhen trening in pa nekatere oficijelne obiske. Dasi utrujeni od vožnje, se zdaj počutimo prav dobro. V soboto pojdemo na lep otok, in si le želimo, da bi imeli mirno morje, ker se je treba do tja skoraj dve uri voziti po njem.

Za najboljšo ekipo treh tekačev — četrti je rezerva — je določen lep pokal, posamezniki pa prejmejo plakete, od tretjega mesta dalje bronaste. To bo v nedeljo, v ponedeljek si bomo še ogledali znamenitosti mesta, ponoči pa odpovali spet v obratno smer.

J. G.

Kotnik je bil prvi!

CARIGRAD, 24. marca.

Na cross-countryju za prvenstvo Balkana na 7 in pol km dolgi progi, ki je bila trasirana na otoku Heybeli Ada, so sodelovali samo atleti Jugoslavije, Turčije in Grčije, medtem ko Bolgari in Rumuni niso poslali svojega zastopstva. Otvoritev tekmovalja je bila zelo svečana, med številnim občinstvom so bili navzoči mnogi odlični gostje, vmes tudi jugoslovenski konzul Hadži Djordjević z osebjem.

Rezultati posameznikov: 1. Kotnik (Jugoslavija) 24:40.4, 2. Mavropostolos (Grčija) 24:56.3, 3. Maksut (Turčija) 25:20 1/4.

Med ekipami je prav tako zmagala Jugoslavija in si priborila balkanski pokal, med tem ko so drugo mesto zasedli Turki, tretje pa Grki.

Zmaga naših na Dobraču

V včerajšnjem veleslalomu je med seniorji zmagal Jeseničan Hubert Heim, pa tudi ostali so bili povprečno boljši od domačih

BELJAK, 25. marca.

V soboto zvečer so pod vodstvom saveznega delegata g. Kogovskega z Jesenic odpovali naši smučarji Heim, Lukanc, Koblar, Zvan, Bertoncelj, Mulej Miloš in Gajšek na Koroško. Tam sta se pridružila še Mulej Tinček in Znidar. Po obojnih formalnostih na Jesenicah, pri katerih so nam šli naši kakor tudi nemški obojnejši organi zelo na roko, nas je vlak odpeljal. Naenkrat smo bil v Podrožici, od koder smo se vozili dalje za zastrtimi okni — dokaz, da se Nemčija nahaja v vojni. Poprej so nas še cariniki v Podrožici zaman povpraševali po tujih valutah, a obojema policija nam je izdala bloke za prehrano. Še 30 km vožnje za zastrtimi okni, a kljub temu je kakor zmerom skrbel z velikim uspehom Zvan, in že smo prispeli v Beljak kjer so nas pričakovali naši stari znanci Gustl Maier, Steinwendler in Egger, sami znani tekmovalci, ki so nas povabili do lepega avtobusa, s katerim smo se peljali še del poti. Potem pa smo vzele smuči na rame in v dveh urah smo bili pri koči SV. Villacha, kjer nas je nadvse prijazno sprejel domačin Weissbacher. Velja še omeniti, da smo se z Jesenic odpeljali v dežju, a da se je začelo kmalu vedriti in je bila po našem prihodu na Dobrač krasna jasna noč. Ko smo se zjutraj zbudili, smo imeli najkrajše zimski dan. Sonce je že navezgodaj tako prigrevalo, da so šli naši na trening že ob 8. zjutraj — vsi razen Heima, ki si je zlomil smučke.

V ponedeljek je bil start določen za 9. zjutraj. Na startu se je zbralo 39 tekmovalcev, med temi 5 juniorjev, pri katerih je startal tudi Mulejev Tinček. Zal se je vreme spet spremenilo in imeli smo megle in vetrovan dan. Ta sprememba vremena je imela tudi svoje posledice, ki so jih razen domačinov zelo občutili tudi mnogi naši najboljši tekmovalci, kakor Kobler, Zvan, Bertoncelj in Mulej Miloš, ki so zaradi hude megle zgrešili več vratic. Posebno škoda za Zvana, ki bi bil v primeru, če ne bi bil v prvem tekmu zaradi megle zgrešil vratic, sigurno tretji. Saj je imel zelo dober čas, in sicer v prvem tekmu 1:59.3, v drugem pa 1:04. Tudi Bertoncelj je imel zelo dober dan, saj je prvič presmučal progo v 1:44. Koblar, ki je bil v prvem smuku zelo dober, je imel v drugem smolu. Tik pred ciljem ga je vrglo s proge, da je moral izstopiti. Ostali naši, zlasti Heim, ki je imel tudi najboljše čas dneva, Praček in Lukanc, so smučali odlično. Sploh se je videlo, da so naši tekmovalci povprečno precej boljši od domačinov, čeprav so med njimi startali tudi mnogi znani tekmovalci tako Prallinger iz Salzburga in Fohr, ki sta med nemškimi mojstri.

Proga je bila odlično pripravljena, imela je 24 vrtic in višinsko razliko 200 m, dolga pa je bila 700 m. Višina je bila takaka, da so tekmovalci dobili veliko brzino, a zaradi megle jih je mnogo zgrešilo vrata, a zaradi tega padlo.

Tehnični rezultati

Juniorji: 1. Cian (Nemčija) 135.8, 2. Mulej Tinček (Jugoslavija) 153.8.

Seniorji: 1. Heim Hubert (Jugoslavija) 126.2, (64.8, 61.4), 2. Krallinger (Nemčija) 127.4, (64.2, 73.2), 3. Praček Ciril (J) 138.2 (72.2, 76), 4. Maier Gustl (N) 140 (68.2, 71.8), 5. Körner (N) 140.4 (74.8, 75.6), 6. Egger (N) 141.6, 7. Lukanc (J) 144.6, 8. Kraschl (N) 145.8, 9. Steinwendler (N) 150.7, 10. Jiggolt (N) 150.4, 11. Znidar Emil (J) 159.8, 12. Gajšek (J) 161.8.

Po tekmovalju je bila v domu SV. Villacha razglasitev rezultatov. Inž. Bildstein se je v imenu nemške smučarske zveze lepo zahvalil našim tekmovalcem za udeležbo ter razdelil plakete. Obljubil je, da pridejo Nemci z mo

Po hudi zimi le malo kresov

Velikonočni dogodki ob naši severni meji

Gornja Radgona, 24. marca. Letos ni bilo na velikonočno soboto zvečer opaziti toliko kresov, kakor prejšnjega leta. Po Stajerskem okrog Radgona je bilo kurjenje velikonočnih kresov sploh uradno zabranjeno zaradi stalne zatemetitve, ki je po Nemčiji strogo zapovedana. Pa tudi po naših krajih, po Prekmurju, Murskem polju in obronku Slovenskih goric so bili kresovi zelo redki v primeri s prejšnjimi leti. Tega je pač kriva dolgotrajna zima, ko je vsako pokurilo zalogo drv in vej, da ni preostalo za velikonočne kresove ničesar.

Pri Domintnerjevih v Hercegovščaku pri Gornji Radgoni je bil od lastnega sina napaden oče Alojzij. Pokaral je vinjenega sina Alojzeta, sledilo je pretekanje, in že je sin dvignil roko nad očeta, ga nekajkrat udaril in slednjič sunil po kamnitih stopnicah. Pri padcu je dobil oče hude notranje poškodbe in si je nalomil desnico v nadlaktični ramenu. Zaradi surovega nastopa se bo moral nepokorni sin zagovarjati pred sodiščem.

Cirkuski komik 21letni Roman Zemljak, ki se je vrnil k staršem zaradi vstopke k vojakom, je bil zadnje čase zaposlen na skladišču lesne trdnice Neudauer v bližini obmejnega postajnega poslopja. Tu ga je na veliki petek zadela huda nesreča. Visoko naložen kup desk se je nenadno zrušil ter pokopal Romana. Zlomilo mu je desno no-

go na dveh mestih in je resna nevarnost, da mu bodo morali nogo odrezati. Nesreča ga je zadela baš v času, ko je prejel povz, da bi moral v nekaj dneh odrediti na odsluženje kadrskega roka. Nekdo je prevoz ponesrečenca v bolnišnico odklonil z navadnim in neutemeljenim izgovorom. Pač dokaz pomanjkanja srčne kulture. Prevoz ponesrečenca je nato izvršil Franc Korosec.

Po letošnji zimi je divjačina močno izstradana, kar zlasti dokazuje naslednji primer: Na veliki petek v opoldanskih urah se je gladen lisjak zatekel v kokošnjak posestnika Ivana Koratha v Črešnjevcih. Lisjak se ni plašil niti ljudi, ki so bili zaposleni okrog oglov, niti domačega psa čuvaja. Prišel je takoj poditi kokoši, nato pa se je pognal v kokošnjak. Tu se je vnela med psom in lisjakom huda borba, v kateri je slednjič podlegel lisjak, medtem ko je tudi domači pes odnesel precej odrgnin na koži. Korath je izročil lisjaka zakupniku lovšča.

Po sadonosnikih so napravili letošnjo zimo divji zajci občutno škodo. Zaradi visokega snega so pri nizkem drevmu obglodali lepe krone pa tudi s slamo ovito drevje je postalo žrtev gladujočih divjadi. Lovska društva pozivajo vse sadorejce, da nemudoma prijavijo škodo pri občini Gornji Radgona.

Razkrinkana družba ponarejevalcev

V Radečah so aretirali kolovodjo Frana Majena

Novo mesto, 25. marca. Pred dnevi so objavili razni hrvaški dnevniki poročila o odkritju velike ponarejevalske afere v Zagrebu, pri kateri je bilo udeleženi več uglednih oseb, ki so se pečale s ponarejanjem in razpečevanjem falzifikatov. Zagrebška policija je v zvezi s tem odkrila še več sledov delovanja te zločinske tolpe, ki je na škodo našega narodnega gospodarstva opravljala svoje podlo delo. Ponarejeni petstotaki so se razpečavali razen v Zagrebu tudi po ostalih mestih naše države, a zadnje čase se je pojavilo več falzifikatov v prometu tudi v Mariboru, Celju in Ptuj.

Naši varnostni organi so že nekaj časa budno motrili delovanje in življenjske prilike posestnika Franca Majena v Radečah pri Zidanem mostu. Vse je kazalo, da mož pri svojih skromnih dohodkih ne more tako razkošno živeti kakor je pač živel. Razni glasovi so oparivali dvom, da bi mogel s svojimi dohodki živeti v takem blagostanju. Pa so orožniki te dni napravili pri njem hišno preiskavo, katere rezultat je bil senzacionalen: zaplenili so celo tiskarno za ponarejanje petstotakov, zalogo kemikalij, najmoderneje fotografske aparate, najfinišni papir za izdelovanje bankovcev, ki je bil že narezan s finim stro-

jem ter pripravljen za tisk, a poleg tega tudi še mnogo ponarejenih bankovcev. Seveda je bila tiskarna opremljena z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki.

Na podlagi tega je bil Majcen seveda takoj aretiran, tiskarna pa v celoti zaplenjena. Aretacija je vzbudila v kraju veliko senzacijo, zlasti zaradi tega, ker je bil Majcen splošno znan.

Po sledovih ponarejenega petstotaka

Litija, 26. marca. Po zadnjem sejmu je prinesla neka stranka večji znesek denarja na litijsko pošto. Službujoča uradnica je osumila enega izmed petstotakov za nepravico. Bankovec so pregledali in ugotovili falzifikat. Krivi denar je dobila v roke neka natakara. Verjetno, da ji ga je nekdo podtaknil v sejmskem vrvežu, ko je bilo tu tudi precej tujcev, ki so prišli kupovati živino. Ponarejeni petstotak je bil odposlan v Narodno banko v Beograd, proti razpečevalcem in izdelovalcem denarja pa je bila uvedena preiskava. Po najdbi krivega novca v Litiji so našli nato nekaj ponarejenih bankovcev po 500 din tudi v drugih krajih Slovenije.

Protesti se uvažujejo le v pisni obliki najpozneje pol ure po odigrani partiji sameznih skupin pod a), b), c), dobe predhodne pokale, ki se morajo vrniti 7 dni pred pričetkom turnirja neposredovani prireditelju. V trajno last si pridobi pokal po trikatni zaporedni zmagi ali petkratni v presledkih. Prvi štirje vsake skupine dobe diplome. Zmagovalce pokal, ostali trije pa lepa praktična darila. Igralci morajo biti vodstvu turnirja na razpolago. Prireditelj si pridržuje pravico morebitne izpremembe.

S priloženo kavgico din 30.—, ki se vrne, če se protestu ugodi. Zmagovalci po Turnirski odbor: predsednik: g. Ogorelec Albin, predsednik SK Mladike, častni člani: gg. dr. M. Natlačen, baron Codelli, dr.

Alojzij Tome, vodja turnirja: g. Alojzij Kocmur, namestnik: g. Dušan Krečič, zapisničarja: gg. Tršinar Miro in Terhjan Božo, blagajnik: g. Petrin Ernest, zastopnik STZ: g. Rozman Tone.

Razpis

cross-countryja v Planici
SK Ilirija priredi v nedeljo 31. t. m. propagandni cross country za seniorje, omladince in juniorje. Proga za omladince in juniorje znaša 3,5 km, za seniorje pa 7 km. Pravico starta imajo vsi verificirani in neverificirani atleti, kakor tudi oni, ki niso člani nobenega kluba. Start bo ob 10. pred kolodvorom v Ratečih-Planici. Prijave se sprejemajo na startu pol ure pred pričetkom tekmovanja.

Prijavnine in nagrad ni.

Razpis

Cross-country, ki ga bo priredil SK Celje v nedeljo 7. aprila za seniorje in juniorje. Tekmovanje se bo pričelo ob 14.30 na Glaziji v Celju. Dolžina proge za seniorje znaša 5000 m, za omladince in juniorje C 2000 m, za juniorje B 1500 m. Seniorji in juniorji kratkoprogrski, skakalci in metalisti startajo posebej na 1500 m. Prijave je treba poslati na naslov: SK Celje, Gosposka ul. 20, do 5. aprila. Prvo-plasirani v skupini seniorjev prejmejo diplomo, drugo in prvo-plasirani v ostalih skupinah prejmejo priznanice.

Tekmuje se po pravilih in pravilnikih SAZ. — Pravico starta imajo verificirani in neverificirani atleti klubov, člani SAZ.

SK Ljubljana. Danes v torek ob 19. seja upravnega odbora v tajništvo. **Plenarni sestanek nogometnih sodnikov** sekcija Ljubljana bo danes v torek, ob 20. v posebni sobi restavracije Slamič.

— Pri zlati žili, bolečinah v križu. Zastoj krvotoka jeter in nezadostnem izločanju žolčeca, nastalih vsled zapeke. se doseže vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni porabi. Ogl. reg. S. br. 30474-32.

Na obisku pri hčerki je umrla

Ptuj, 26. marca. Na velikonočno nedeljo je v Ptuj v 59. letu starosti umrla narodna in napredna žena ga. Antonija Martelanc. Pokojnica je bila po rodu iz Trsta. Ker pa je želela preživeti večer svojega življenja v svobodni Jugoslaviji, se je zato pred tremi leti preselila s svojim soprogom v Ljubljano. Že bolehnja je prišla na obisk k hčerki v Ptuj, ker pa se ji je bolezen poslabšala, in ji je tudi podlegla. Pogreb bo danes ob 16. v Ptuj v mestno pokopališče. Skromni, a plemeniti ženi blag spomin, užaloščenim svojcem naše iskreno sožalje!

Vlomilci na delu

Sava, 25. marca. Nasproti savski postaji so imeli vlomilski obisk pri posestniku Simončiču. Vlomilci so prišli v hišo v pritličju, kjer so prebivalci to noč bili na obisku v Trbovljah, ostali pa so mirno spali v gornji hiši. Tako so vlomilci lahko nemoteno vse premetali. Nabrali so si perila in obleke, odnesli so uro in verižico, pa še prihranek Simončičevih, ki so ga našli v skrinji v znesku 580 din. Vse kaže, da so bili vlomilci dobro informirani. Obiskali so tudi Kmetičevo družino v poljski občini, kjer so takisto odnesli precej perila, obleke, nekaj denarja pa tri ure. Vlomilci so podkupili psa čuvaja z izdatnim prigizkom. Orožniki so aretirali dva sumljiva pohajčaja.

VENCI

LEPI in POCENI
Franciščanska 3, nasproti Uniona, tel. 31-74

»ROŽA«

Objave

Presernov Sonetni venec, katerega je uglasbil za soli, zbor in veliki orkester skladatelj Lucijan Marija Škerjanc, je vzbudil pri krstni izvedbi 26. februarja t. l. veliko zanimanje. Delo ima visoko umetniško vrednost in je prav gotovo eno izmed najpomembnejših del naše izvirne glasbene literature. V Ljubljani se bo ponovilo samo enkrat, in sicer v petek 29. t. m. ob pol 7. zvečer v veliki uniojski dvorani. Predprodaja vstopnic po znižanih cenah v knjigarni Glasbene Matice. — (—)

Hubadova župa JPS v Ljubljani sklicuje za nedeljo 7. aprila t. l. redno letno skupščino, ki bo z običajnim dnevnim redom ob 10. dopoldne v Hubadovi pevski dvorani poslojja Glasbene Matice. — Uprava. — (—)

Vsi rezervni podoficirji iz Ljubljane in okolice se vabijo, da se udeležijo članskega sestanka, ki bo v torek 23. marca ob 20. v salonu gostilne »Derenda« na Borštnikovem trgu 2. Razpravljalo se bo o društvenih zadevah. Predaval bo tudi tov. Mirosław Primšar o državi, njeni moči in solidnosti z vidika rezervnega podoficirja. Posebej se vabijo tudi vsi tovariši nečlani. — Pododbor URP v Ljubljani.

Društvo »Narodni dom« v Zagrebu, Berislavičeva 11, namerava na novo organi-

zirati šahovski odsek, pa vabi k pristopu in sodelovanju šahiste in tudi začetnike. Prvi sestanek bo v četrtek 28. t. m. ob 20. v društvenih prostorih. Po sestanku bo brzoturnir za prvenstvo v marcu.

Mladi mož: »Svojo hčer mi lahko daste brez skrbi. Celo če bi se mi kaj zgodilo, ne bi imeli poveda, da bi si delali skrbi. Sem namreč pošteno zavarovan.«
Oče: »To je lepo! A kaj, če se vam nič ne zgodi?«

»Pravkar je prišlo tole pismo,« povetajnica lastniku tovarne »Omnibalzama« in mu pomoli list papirja.

Na njem je bilo napisano: »Ne morem razumeti takšne nesramnosti, da morete to ničredno zdravilo prodajati op 50 dinarjev...«

»V redu,« reče šef, »prečrtajte besede: 'takšne nesramnosti' in 'ničredno' in vrnite pismo med zahvalnice.«

»Dajte se z električno zdraviti, potem vas bo revmatizem gotovo minil, gospod Korenček!« je dejal zdravnik.
»Dovolite, da se zasmejem,« je odgovoril Korenček. »Lansko leto je vame tresčilo, a niti to ni pomagalo!«

Ponedeljska križanka

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11				12		13	
14			15		16		17
		18				19	
	20						
21		22					23
24	25		26				27
28		29				30	
31			32		33		
34							

BESEDE FOMENIJO

Vodoravno: 1. opomniti, 2. reka v Jugoslaviji, 10. najmanjši drobec materiala, 11. žensko krstno ime, 13. oznaka za datum, 14. domača žival (srb.), 15. ličink, 17. števniki, 18. mesto v Grčiji, 20. pripadnik albanskega plemena, 22. v vrelom stanju, 24. kratka za latinski izraz »po božji milosti«, 26. sen v srborhvaščini, 27. oblika povratnega zaimka, 28. razdobje, 30. oče, 31. nočna ptica, 32. ovoj, 34. država v Afriki.

Navpično: 1. vrsta sena, 2. domača oblika za Jožefa, 3. žuželka, 4. predlog, 5. egiptovski božanstvo, 6. kratka za stvari, ki jih ne navajamo, 7. domača oblika za Antona, 8. nazivi, 12. vrtna cvetlica, 15. moško krstno ime, 16. zburjen, 18. kačji glas, 19. najmanjša količina, 21. mesto v Rusiji, 23. blažena (v latinščini in italijanščini), 25. poslednje bivališče, 27. oblika glagola stati, 29. zdravstvij (v latinščini), 30. prijatelj (v francoščini), 32. dobra karta v igri, 33. osebni zaimek.

RESITEV ZADNJE KRIŽANKE:

Vodoravno: Morava, Sodoma, ah, doma, Beno, so, Pan, ko, leš, ni, bil, odelo, devica, prvi, govedo, Borovo, ino, A. G., Noe, ik, dni, je, atom, Sula, aj, mlinar, Rusija.

Navpično: Laponija, od, rokovati, amo, va, ob, denarius, oni, m. o., Bolivija, had, lev, siv, negro, Leon, šibe, brod, lo, d. d., co, p. v., Egon, okli, ne, na, al, ma, su, aj.

Troje knjižnih nagrad

si po naklonjenosti žreba dele: Marija Medvedeva, Rožna dolina V-13 v Ljubljani, Matko Gostiša, gostilna General Gurko, Beograd, Jovana Ristića 22 in Stanislav Slokar, Via Cavana 19, Trst. — V objavo zadnje križanke se nam je vrnila nerodna pomota, ki pa so si jo pozornejši med reševalci sami znali raztolmačiti, da smo prejeli lepo število pravih rešitev.

NABAVA SESALKE

Bogojevo-Vajska-Zivska vodna zadruga bo imela prvo ofertalno licitacijo za nabavo nove sesalne postaje od 2,5 m³ sek. in za dobavo materiala za isto. — Licitacija se bo vršila dne 25. aprila 1940. leta predpolodne ob 11. uri v pisarni zadruga v Bogojevu (Jugoslavija, Dunavska banovina). — Načrti in pogoji se lahko v pogledajo ali prepišejo v pisarni ali pa jih pošlje zadruga na zahtevo in to proti vpslatvi din 300.—. Doslej se zahtevajo samo strojni deli sesalke. Kavcija se položi do 10. ure predpolodne pri blagajni vodne zadruga v znesku din 110.000 za naše in dvakratna vsota za tuje državljanje.

Iz pisarne Bogojevo-Vajska-Zivske vodne zadruga v Bogojevu, (Jugoslavija, Dunavska banovina) štev. 655-1940.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisni tenitive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kapital

Mlada ločenka simpatična, z lastnim stanovanjem išče gospoda, ki bi posodil manjšo vsoto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Značajne«, 6191-16

Potniki

Vodeča tovarna živilske stroje išče za Ljubljanski trg dobro vpeljanega zastopnika. Pisemne ponudbe pod šifro »3000« na ogl. odd. Jutra. 6190-5

Sobo odda

Mesečno sobo opremljeno, posebni vhod se odda solidnemu mirnemu gospodu, Bolgarska ul. 15/1. levo. 6189-23

Službo dobi

Prikojevalca in zavahovalko (umigari) sprejme takoj Andrej Pernicec, Čevljari, Kranj. 6187-71

Fotografski

pomočnik (ca) se takoj sprejme. Ponudbe na Foto Jug, Kranj. 6188-1

Dragocenost

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE juvelir Ljubljana Wolfova ulica

Razno

DESERTNA VINA prošek, bermet, vermout stalno na zalogi pri M. Cesar, vinska trgovina, Ljubljana VII, Gasliška ul. 3, tel. 23-69.

PREMOG

KOKS — DRVA tudi I. Pogačnik BOHORICEVA 5 Telefon 20-59 Postrežba brezhibna

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana Potniški nasip 4-6 Prahica — Svetlokalnični

Postani in ostani član

Vodnikove družbe!

NERIRAJ

V »JUTRU«

Kako se osvajajo ženske

(PRAKTIČNI LJUBEZENSKI UČBENIK)

Izšla je iz tiskarne in se lahko takoj dobi ta koristna knjiga (tiskana v latinici), potrebna vsakemu moškemu brez ozira, dali je oženjen ali samec. Navodila, ki jih vsebuje ta knjiga, morete uspešno uporabiti v vseh zadanih prilikah. Knjiga je tiskana v omejenem številu izvodov, zato se je treba pohuriti z naročilom. Knjiga stane 40 din, kateri znesek izvolite poslati takoj preko ček. računa št. 54.998 na piščev naslov: Petar B. Petrovič, Beograd, poštni pretinac 876.

bibliograf

z dobrim poznavanjem nemške, angleške, francoske in italijanske znanstvene literature ter z odgovarjajočo prakso, za takoj. Stalna namestitve. Ponudbe z navedbo prakse in referenc pod šifro »Bibliograf« na oglasni zavod Interreklam, Zagreb, Masarykova 28.

SAMO NEKOLIKO PAR VEC

in Vaše zdravje je sigurno zavarovano

„OLLA“
GUM.
Neprimerno bolj fina in zdrava.

Industrijsko podjetje ISČE

izkušenega poslovođjo za fabrikacijo elektrod za električno kuhanje.

Ponudbe z navedbo dosedanje prakse in plačilnimi zahtevami poslati pod »Elektrode« na Publicitas, d. d. — Zagreb, Illica 9.

Postani in ostani član

Vodnikove družbe!

Umrla nam je naša predraga soproga, mama, nona in teta, gospa

Antonija Martelanc

roj. Kariš

Pogreb bo v Ptuj v torek 26. marca ob 16. iz hiše žalosti, Minoritski trg 7-II, na mestno pokopališče. Ptuj, Ljubljana, Trst, Celje, 25. marca 1940.

Zalujoče družine:

Martelanc — Lesničar — Kariš

Umrl nam je v starosti 61 let nadvse